

สรุปข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษา
การบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

สรุปข้อเสนอแนะ
ของคณะกรรมการที่ปรึกษาการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้
ในการแก้ปัญหาและพัฒนา จำนวน ๖ ด้าน

(๑) ด้านการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคง

๑.๑ การแก้ปัญหายาเสพติดอย่างครบวงจร โดยในช่วงต้นน้ำ (การสร้างภูมิคุ้มกัน) ในกลุ่มเด็กและเยาวชน ตั้งแต่เด็กก่อนวัยเรียน ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา ความรู้ทิศทาง และกลไกอย่างไรที่จะดำเนินการให้สอดคล้องกับสภาพสังคม วิถีชีวิตในจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างแท้จริง หรือมีพื้นที่ใด/หน่วยงานใดที่ดำเนินการเรื่องนี้ได้เป็นผลสำเร็จแล้วและควรขยายผลไปยังพื้นที่อื่นๆ (Best Practice) และข้อเสนอแนะแนวทางการดูแลผู้ผ่านการบำบัดและกลับคืนสู่สังคม ให้สามารถใช้ชีวิตอย่างปกติสุข และยั่งยืน

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาฯ

๑. ศอ.บต.ควรเป็นหน่วยที่ช่วย ในเรื่องการบูรณาการหน่วยงานในพื้นที่ร่วมกันแก้ไขปัญหา โดยนำปัญหาเสพติดเป็นตัวตั้งและวางแผนการแก้ไขปัญหาและแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่หน่วยงาน (การประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๔)

๒. ปัญหาเรื่องยาเสพติด การแก้ปัญหาอย่างครบวงจร ความรู้ทิศทาง และกลไกอย่างไร ที่จะดำเนินการสอดคล้องกับสภาพสังคม วิถีชีวิตในจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างแท้จริง ในการประชุมที่ผ่านมา ได้มองสภาพเดิมของ ศอ.บต. ที่ดำเนินการอยู่ ศอ.บต. ดำเนินการในส่วนที่เน้นการบำบัดฟื้นฟู ผู้ติดยาเสพติด และการดูแลผู้บำบัดยาเสพติด หลังจากกลับคืนสู่สภาพสังคม จำนวน ๓๐๐ กว่าคน แต่ถ้ามองการแก้ปัญหาปลายน้ำอย่างนี้ ยังอีกนาน ในขณะที่ปัญหาเสพติดมันลุกลามไปทั่วทั้งประเทศ โดยเฉพาะใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในที่ประชุมกลุ่มมองว่าบทบาทหน้าที่ของ ศอ.บต. แท้จริงแล้วคืออะไร เพราะฉะนั้น ในมาตรา ๙ (๒) (๓) (๕) แห่งพระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๓ เขากำหนดหน้าที่อย่างชัดเจนว่า ศอ.บต. ควรทำอะไร

เรื่องยาเสพติด ข้อเสนอแนะของกลุ่มบอกว่า ทาง ศอ.บต. ควรจะทำในเรื่องของการเอาปัญหาเสพติดมาเป็นปัญหาที่สำคัญลำดับต้นๆ และจะได้ใจพี่น้องประชาชน เพราะฉะนั้น ศอ.บต. ควรจะปรับบทบาทการบริหารจัดการใหม่ คือ ศอ.บต. ต้องดำเนินการทั้ง ๓ ด้าน คือ ป้องกัน ปราบปราม และบำบัด แต่ไม่ใช่ ศอ.บต. เป็นผู้ดำเนินการ แต่ ศอ.บต. ต้องทำในเรื่องของการปรับยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ แล้วนำไปสู่นโยบายที่ทำให้ทุกกระทรวง ทบวง กรม ที่เขามีความถนัดเป็นผู้ดำเนินการ ด้านการป้องกันให้กระทรวง ทบวง กรม หรือจังหวัด ให้จังหวัดเป็นเจ้าภาพ แล้วบูรณาการตั้งทั้งการศึกษา ทั้งกลุ่มเสี่ยงต่างๆ เข้ามาสู่ในเรื่องมาตรการป้องกัน

๓. ด้านการปราบปรามก็มอบตำรวจกับ ปปส. ด้านการบำบัดมอบทางจังหวัดและให้จังหวัดมอบฝ่ายสาธารณสุข ซึ่งเขาเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านนี้ และทาง ศอ.บต. ก็ทำหน้าที่ในด้านนโยบาย บูรณาการ สนับสนุน ประเมิน และติดตามผลนี้เป็นข้อยุติของกลุ่มที่ ๑ ในเรื่องบทบาทของ ศอ.บต.

ข้อเสนอแนะ คือ เมื่อ ศอ.บต. มีบทบาทแบบนี้ แต่ ศอ.บต. ไม่มีข้อมูลผู้ค้าผู้ติดยาเสพติดว่ามีจำนวนเท่าใด ในด้านการป้องกันอย่างไร ศอ.บต. ไม่มีข้อมูล เมื่อไม่มีข้อมูลแล้วเราจะไปต่อกับเขาอย่างไร เพราะฉะนั้นที่ประชุมมีมติว่า ให้บูรณาการเรื่องข้อมูล ศอ.บต. ต้องมีข้อมูลใหญ่ทั้งหมดในภาพรวม

เรื่องเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นบทบาทของ ศอ.บต. โดยตรง ในการดำเนินการกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด ไม่ว่าจะเป็นตำรวจ ทหาร พลเรือน หรือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านต้องใช้มาตรการขั้นเด็ดขาดทางวินัยลงโทษย้ายออกเป็นบทบาทเฉพาะของ ศอ.บต. ในอดีตเคยทำมาแล้ว (การประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๔)

๔. ศอ.บต. ควรสนับสนุนในการป้องกันให้เป็นรูปธรรมพิเศษ โดยเร่งสนับสนุนสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ทั้ง ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ และอำเภอที่มีผลงานดีเด่น ตามโครงการรณรงค์ป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด TO BE NUMBER ONE ในทุลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ซึ่งเป็นโครงการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เป็นรูปธรรมดีที่สุดในประเทศไทยขณะนี้ ยกตัวอย่างเช่น

- ◆ สนับสนุนงบประมาณกิจกรรมระดับจังหวัดและอำเภอ
- ◆ สนับสนุนงบประมาณกิจกรรมให้ชมรมที่มีผลการดำเนินงานระดับต้นแบบ และดีเด่น
- ◆ สนับสนุนงบประมาณกิจกรรมให้ตำบลสันติสุขที่มีชมรม TO BE NUMBER ONE ระดับต้นแบบหรือดีเด่น
- ◆ อาจให้มารับเงินสนับสนุนหรือประกาศนียบัตรชมเชยจากเลขาธิการ ศอ.บต. จะสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานอย่างดียิ่ง

(การประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)

๑.๒ การสร้างความเข้มแข็งของสังคมในระดับฐานราก (ตำบล หมู่บ้าน ชุมชน) ให้มีความเข้มแข็งอย่างแท้จริง คือ มีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยคุกคามต่างๆ มีฐานทรัพยากร (น้ำ ป่าไม้) ที่เพียงพอต่อการหล่อเลี้ยงคนในชุมชน มีการดูแลคนในสังคมที่เปราะบาง/ด้อยโอกาส ให้อยู่กันได้อย่างปกติสุข เป็นต้น ซึ่งปัจจุบันมีกรอบโครงการหลักที่ดำเนินการอยู่คือ “โครงการตำบล มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” โดยมีกลไกหลักที่เป็นศูนย์กลางประสานงาน ความร่วมมือคือ สภาสันติสุขตำบล กลไกนี้ ควรปรับ เสริม เพิ่ม/ขยาย ส่วนใดบ้าง ควรปรับบทบาทการทำงานอย่างไรบ้าง หรือมีพื้นที่ใดบ้างที่มีความสำเร็จ เข้มแข็ง เป็นรูปธรรม และควรขยายผล (Best Practice)

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษา

๑. การสร้างความเข้มแข็งของสังคมในระดับฐานราก (ตำบล หมู่บ้าน ชุมชน) ศอ.บต. ได้ดำเนินการที่อยู่แล้ว ในเรื่องของสภาตำบลสันติสุข ให้สภาตำบลสร้างความเข้มแข็งให้เขาเกิดขึ้น สร้างการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน สภาตำบลสันติสุข จากการประเมิน ปรากฏว่าได้รับผลดี ที่ประชุมเสนอว่าเพิ่มฐานพีระมิดได้ไหม อย่าทำแต่สภาตำบล ให้ลงมาทำหมู่บ้านสภาสันติสุขด้วย และในขณะเดียวกันให้เพิ่มบทบาทสตรีเข้าไปในสภาตำบลสันติสุข หรือสภาหมู่บ้านสันติสุข ในหมู่บ้านสภาสันติสุขจะดึงแบบของคณะกรรมการหมู่บ้าน ๗ ฝ่าย หรือท่านจะดึงคณะกรรมการโครงสร้างรูปแบบของคณะกรรมการหมู่บ้านของอปพ. ซึ่งก็มีกฎหมายรองรับ ก็สุดแล้วแต่ท่าน เมื่อเราเดินทางมาถูก และชาวบ้านยอมรับตรงนี้ ก็ขอให้เจ้าหน้าที่อย่าไปเป็นคนชี้หน้าให้ชาวบ้านได้ยินด้วยตนเอง

สภาตำบลสันติสุขงานใครกันแน่ ทหาร หรือ ศอ.บต. เวลาเรียกประชุมทหารเรียกแต่ ศอ.บต. จ่ายเงิน เพราะฉะนั้น ขอความชัดเจนในส่วนตรงนี้ และถ้าสภาตำบลสันติสุขยังขยายไปไม่หมด ก็ขอให้ขยาย เป็นข้อเสนอแนะ (การประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๔)

๒. โครงการ ๑ ชำราชาการ ๑ คริวเรือนยากจน ซึ่งในการที่จะพัฒนาหรือแก้ปัญหายากจนในครัวเรือนต้องให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา มีผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. ให้ความคิดเห็น เพื่อให้ความช่วยเหลือครัวเรือนยากจนได้ตรงตามเป้าหมาย และให้สภาตำบลสันติสุขตำบลเป็นหน่วยงานกลางในขับเคลื่อนงาน (การประชุมย่อย วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๔)

๑.๓ การดูแลเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบ ให้อำนาจ เป็นธรรม และยั่งยืน สำหรับการดูแลเยียวยาตามระเบียบของทางราชการได้ดำเนินการอย่างเต็มความสามารถแล้ว แต่สถานการณ์ที่ยืดเยื้อ ๑๗ ปีเศษ ส่งผลให้มีผู้สูญเสีย และได้รับผลกระทบกว่า ๒๓,๐๐๐ ราย ในจำนวนนี้มีผู้พิการ/ทุพพลภาพกว่า ๘๖๐ ราย และเป็นผู้ป่วยติดเตียง ๓๘ ราย (ข้อมูล ณ ม.ค.๖๔) เด็กกำพร้ากว่า ๒,๖๐๐ ราย ในปัจจุบันกำลังปรับแนวทางการดูแลเป็นรายบุคคล (Case management) ซึ่งต้องอาศัยการบูรณาการ ทุกมิติ และรับฟังข้อเสนอแนะต่างๆ ที่จะเติมเต็มเพื่อให้การดูแลผู้ได้รับผลกระทบเหล่านี้ได้อย่างทั่วถึงและยั่งยืนอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาฯ

การดูแลเยียวยาผู้ได้รับกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบ ให้ทั่วถึง เป็นธรรม และยั่งยืน ถือว่าทำได้อย่างดี แต่ในเรื่องเด็กกำพร้าที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบ ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความละเอียดอ่อนมากที่สุด ต้องมองถึงจิตใจว่าถ้าเขาโตขึ้นมาเขาจะเป็นอย่างไร เพราะฉะนั้นกลุ่มนี้ต้องดูแลเป็นพิเศษ นอกจากนี้คนที่ต้องไปเน้นในเรื่องอาชีพให้เขา (การประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๔)

๑.๔ การเสริมสร้างสังคมที่สงบ สันติ โดยการเปลี่ยนผ่านกระบวนการยุติธรรมด้วยการจัดการปัญหาความขัดแย้ง ตามแนวทางยุติธรรมทางเลือก หรือยุติธรรมสมานฉันท์ เนื่องจากพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีปัญหาที่สั่งสม ทับซ้อนมากมาย รวมทั้งความขัดแย้งและการใช้ความรุนแรง ดังนั้น หากสามารถจัดการปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ที่ต้นทาง หรือชุมชนโดยไม่ต้องไปถึงกระบวนการยุติธรรมตามปกติ น่าจะเป็นส่วนช่วยลดระดับปัญหาต่างๆ ในพื้นที่ สร้างสังคมที่สมานฉันท์ น่าอยู่ ซึ่งกระบวนการเหล่านี้ ดำเนินการมาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว แต่ยังไม่ส่งผลสำเร็จอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น จึงน่าจะการปรับปรุงกลไกนี้ ที่ส่วนใดที่เครื่องมือหรือ ทีวีวิธีการใดเพื่อให้ กระบวนการยุติธรรมทางเลือก หรือยุติธรรมสมานฉันท์ มีความเหมาะสมกับพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างแท้จริง (รวมถึงการรับเรื่องราวร้องทุกข์ การไกล่เกลี่ย หรือ มาตรา ๒๑ ของ พ.ร.บ.ความมั่นคง พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นต้น)

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาฯ

การเสริมสร้างสังคมที่สงบ สันติ โดยการเปลี่ยนผ่านกระบวนการยุติธรรม ด้วยการจัดการปัญหาความขัดแย้ง ตามแนวทางยุติธรรมทางเลือก หรือยุติธรรมสมานฉันท์ ที่ประชุมกลุ่มเสนอว่า กลไกหมู่บ้านสภาตำบลสันติสุข มีบุคลากรพร้อม ในโครงสร้าง เวลาที่น้องมีข้อพิพาทขัดแย้ง ทั้งคดีที่ยอมความได้ หรือคดีที่ยอมความไม่ได้ ก็น่าจะเข้าสู่สภาตำบลสันติสุข โดยมีหัวหน้าส่วนราชการเป็นที่ปรึกษา แต่ให้เขาเป็นอนุญาตตุลาการเอง และเอาระบบที่ศาลทำอยู่ในชุมชนเข้ามาสู่ระบบนี้ แล้วมันจะสร้างของกระบวนการยุติธรรมโดยให้มีการลงสารบบเป็นลายลักษณ์อักษร และให้เป็นอนุญาตตุลาการ โดยยึดโครงสร้างที่ได้ดำเนินการอยู่แล้ว (การประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๔)

๑.๕ ประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคง

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาฯ

๑. การเสริมสร้างความเข้าใจ โดยการประชาสัมพันธ์ เช่น กรณีการเยียวยา กรณีการช่วยเหลือความพิการ/ทุพพลภาพ ผู้ป่วยติดเตียงเด็กกำพร้า แต่เมื่อช่วยเหลือแล้วต้องเร่งประชาสัมพันธ์ รวมถึงจำนวนรายและยอดเงินที่ได้ช่วยเหลือไปแล้วตั้งแต่เริ่มแรก ต้องนำมาประชาสัมพันธ์บ่อยๆ

๒. การพัฒนาการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยละเมิดกรณีที่มีการช่วยเหลือเยียวยาไปแล้ว โดยเฉพาะกรณีเสียชีวิต หรือบาดเจ็บ ต่อมาภายหลังพบผู้กระทำผิด ซึ่งสามารถฟ้องร้องเรียกให้ชดเชยค่าเสียหายได้ แต่ปรากฏว่าแทบจะไม่มีใครฟ้องร้องคดีละเมิด โดยอาจจะเพราะเจ้าทุกข์ (ทายาท) ไม่กล้า หรืออาจจะไม่รู้ว่าจะควรทำอย่างไร คอ.บต. ควรจัดหน่วยเข้าไปช่วยเหลือ

๓. การสนับสนุนการป้องกันยาเสพติดให้เป็นรูปธรรม โดยการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เช่น กระทรวงสาธารณสุข กรมการปกครองในลักษณะเดียวกันกับโครงการ To be number one อาจจะมีการขอรับสนับสนุนรางวัลจากหน่วยงานต่างๆ เพื่อเป็นรางวัลแก่ผู้ติดยาเสพติดและได้รับการบำบัดแล้ว

๔. การแก้ปัญหาความมั่นคงโดยการมีส่วนร่วมของพี่น้องประชาชน มีแนวทางอย่างไร โดยขอให้ คอ.บต. เน้นการส่งเสริมประชาชนให้มีความเข้มแข็ง

๕. จัดลำดับโครงการในระดับตำบล หมู่บ้าน เพื่อลดความซ้ำซ้อน

๖. ทำอย่างไรให้ประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม

๗. การนำข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๘. การแก้ไขปัญหาเสพติด โดยการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง

๙. ในมิติการปราบปรามยาเสพติด ดำรวจ ฝ่ายปกครองดำเนินการอยู่แล้ว ในมิติการป้องกัน จะทำอย่างไรให้หมู่บ้านเข้มแข็ง เพื่อป้องกันการติดยาเสพติด เช่นกระบวนการกองทุนแม่ โครงการ to be number one เพื่อให้เยาวชนอยู่ในกรอบในระเบียบวินัย โดยอาจนำงบประมาณจากโครงการ เสริมสร้างความปลอดภัยและความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ตำบล (ตำบลสันติธรรม) โครงการตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เพื่อไปสนับสนุนโครงการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ยกตัวอย่างชุมชนเข้มแข็ง เช่น ชุมชนยะหริ่ง หมู่บ้าน นาปราบ รัตภูมิ เพื่อใช้เป็นต้นแบบ

๑๐. การส่งเสริมครอบครัวให้มีความเข้มแข็ง การพัฒนายกระดับความรู้ครอบครัว

๑๑. การเสริมสร้างความมั่นคงในพื้นที่ด้านยุติธรรมโปร่งใส การสร้างการมีส่วนร่วม ในกระบวนการยุติธรรมแก่ประชาชนทุกระดับอย่างไรโปร่งใส

๑๒. การเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบ ความล่าช้าของหน่วยงานของ รัฐในการให้ความช่วยเหลือ หน่วยงานของรัฐควรเร่งดำเนินการ การจ่ายเงินเยียวยาของบุคคลที่ถูกเชิญตัว จัดแยกสิทธิ์ที่ควรจะได้รับ สิทธิผู้ได้รับผลกระทบ/สิทธิตามกระบวนการตามกฎหมาย

(๒) ด้านเศรษฐกิจ

๒.๑ การขับเคลื่อนแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะเกษตรกรทฤษฎีใหม่ที่สามารถพึ่งพาตนเอง อย่างยั่งยืนในสภาวะปัจจุบัน ควรส่งเสริมให้ครัวเรือนภาคเกษตรดำเนินการให้เป็นรูปธรรมให้ครอบคลุมมากที่สุดได้อย่างไร ควรใช้กลไกแบบไหน ควรจะขยายผลฟาร์มตัวอย่างที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างไร

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาฯ

๑. การขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากที่เน้นชุมชนครัวเรือนเข้มแข็ง เน้นระบบเศรษฐกิจพอเพียง การช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกันในชุมชน มุ่งเน้นให้ครอบครัวมีระบบเศรษฐกิจและทุนครอบครัวที่มั่นคง และสามารถจัดการตนเองได้อย่างยั่งยืน วิธีการคือใช้ยุทธศาสตร์พลิกชีวิตครอบครัว

๑.๑ มีหลักการ ดังนี้

- ♦ ครอบครัวทำให้มีกิน
- ♦ ทำให้มีใช้
- ♦ มีสุขภาพดี
- ♦ มีระบบการออม
- ♦ คำสัญญาครอบครัว พ่อ แม่ ลูกว่าจะช่วยพยุงครอบครัวให้รอด มีรายได้
- ♦ ครอบครัวจะต้องมีการวางแผนการขับเคลื่อนงาน
- ♦ ต้องมีการปรับ mind set ครอบครัว พ่อ แม่ ลูก

๑.๒ เป้าหมายคือ ครอบครัวที่มีความสมัครใจจะพัฒนาครัวเรือนตนเองเป็น ครอบครัวที่ตกเกณฑ์ วิธีการ มีดังนี้

- ♦ จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้
- ♦ จัดทำแผนการพัฒนาครอบครัวเพื่อให้ได้รายได้ที่มั่นคง แผนพัฒนาอาชีพ เพื่อสร้างรายได้ให้เกิดความมั่นคง สามารถสะท้อนข้อมูลครอบครัวได้
- ♦ มีทีมงาน เรียกว่าทีมที่ ๑ ในพื้นที่เพื่อพัฒนาครอบครัว ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องถื่น ผู้นำศาสนา กลุ่มอาสาสมัคร บัณฑิตอาสาพัฒนาตามศุภุมิ โดยมีตั้งโจทย์คำถามว่า จะทำอย่างไร ให้ครอบครัวเป็นหน่วยผลิตอาหารให้ชุมชน ต่อด้วยศูนย์กระจายสินค้าชุมชน ตำบล เกิดตลาดประชารัฐ เพื่อกระจายสินค้า

♦ ทีมที่ ๒ เป็นทีมที่จะต้องขับเคลื่อนควบคู่กับทีมที่ ๑ โดยเป็นกุญแจสำคัญในการทำให้ชุมชนมีความยั่งยืน เช่น ทีมประชารัฐพัฒนาชายแดนใต้ ทีมระดับจังหวัด ทีมของ ศอ.บต. นำด้วยภาคประชาสังคม ภาควิชาการ ภาคเอกชน หน่วยงานภาครัฐ สภาเกษตรกร ๕ จังหวัด และกรรมการที่ปรึกษาด้านเศรษฐกิจ โดยทีมที่ ๒ ต้องอยู่อย่างต่อเนื่องในพื้นที่ เป็นแกนนำขับเคลื่อน

♦ มีเครื่องมือเพื่อขับเคลื่อนทีมพัฒนาครอบครัว ทำงานควบคู่กัน
♦ สิ่งที่จะต้องเชื่อมโยงให้เกิดความชัดเจน ต้องเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์การพัฒนา เพื่อขอบประมาณ และแผนการดำเนินงานแบบบูรณาการร่วมกัน ทั้ง ศอ.บต. กอ.รมน. และหน่วยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ประมง ปศุสัตว์ เกษตร

♦ การยกระดับเป็นแผนเกษตรอุตสาหกรรม (รวมครัวเรือนหลายครัวเรือน)
การพัฒนาคุณภาพและจัดตลาด

♦ การยกระดับเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการ
♦ การจัดทำงานวิจัยท้องถิ่น จัดทำควบคู่ เพื่อจัดการความรู้ของครอบครัวของชุมชน หนุนเสริมกระบวนการของชุมชน ทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ

♦ เศรษฐศาสตร์วิถีธรรม สร้างพลังคุณธรรมเป็นพลังสังคม
♦ นักสู้ในชุมชน นักพัฒนาชุมชน ทีม ๑ และ ทีม ๒ ต้องสร้างนักพัฒนาในระดับหมู่บ้านให้ได้ และต้องสร้างนักการตลาดชุมชนให้ได้ ต้องยกระดับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคมให้ได้

♦ การสร้างธรรมนูญครอบครัว เพื่อให้เกิดพลังครอบครัวให้ได้
♦ ยุทธศาสตร์ที่กล่าวมา ครัวเรือน จะไปตอบโจทย์เศรษฐกิจ ปัญหาชุมชน สังคม ความรุนแรง ยาเสพติด การศึกษา

♦ ทีมประชารัฐชายแดนภาคใต้ วางแผน ควบคุม ติดตาม ประเมินผล
♦ ทีมครอบครัว ชุมชน ขับเคลื่อน
♦ หน่วยงานภาครัฐเป็นพี่เลี้ยง หนุนเสริม ติดตามใกล้ชิดอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดเป็นรูปธรรมและเกิดผลอย่างสูงสุด

๑.๕ ยกตัวอย่างโครงการ ดังนี้

♦ โครงการกองทุนหมู่บ้านประจำมัสยิด (ผลิตในชุมชนเพื่อให้เกิดการหมุนเวียนของเงิน)

♦ โครงการเกษตรบำบัดเยาวชนกลุ่มเสี่ยง (ยาเสพติด) แบ่งพื้นที่ให้เยาวชนที่ติดยาทำเกษตร เพื่อให้มองเห็นอนาคต มีแรงบันดาลใจในการสร้างครอบครัวใหม่ด้วยเกษตร (หน่วยงานภาครัฐช่วยหนุนเสริม)

๒. แรงงานกลับบ้านเนื่องจาก โควิด ๑๙ เป็นไปได้หรือไม่ที่ ศอ.บต. จะช่วยให้เกิดการจ้างงานในหมู่บ้าน เช่นก่อสร้างถนน เพื่อจุนเจือค่าใช้จ่ายแก่ครอบครัว

๓. ให้ ศอ.บต. เป็นศูนย์กลางการตลาด ๕ จชต. เนื่องจากปัจจุบันไม่มีช่องทางการกระจายสินค้า รายได้ไม่เพิ่ม ค่าใช้จ่ายเหมือนเดิม เกษตรกรฐานราก ไม่สามารถระบายผลไม่ในพื้นที่ได้ เช่น เงาะ มังคุด ๑,๐๐๐ ตัน จะทำอย่างไร เพื่อช่วยเหลือประชาชน ในการการส่งออกสินค้า การจัดหาตลาดให้กับประชาชน

- ♦ เรื่องการขนส่งสินค้า ตู้ขนส่งสินค้าระบบราง /รถแปรรูปเพื่อขนส่งสินค้าแบบระบบราง
- ♦ ที่แปรรูปการเกษตร แบบระบบอุตสาหกรรม แปรรูปสินค้าเกษตร ในพื้นที่
- ♦ ตู้เก็บ ห้องเย็นระบบ frozen ประจำอำเภอ พื้นที่ต่างๆ เพื่อเก็บสินค้าเกษตรในพื้นที่
- ♦ เปิดโรงงานอุตสาหกรรมเพื่อแปรรูป ผลผลิตทางการเกษตรที่ล้นตลาด

๔. ครอบครัวที่อ่อนแอ เป็นต้นเหตุของปัญหาต่างๆ พ่อ แม่ ต้องปลูกฝังให้ลูกมีจริยธรรม คุณธรรม อย่านำให้เรียนอย่างเดียว

๕. ให้ ศอ.บต. ทำหน้าที่บูรณาการ ส่งเสริม สนับสนุน หน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่

๖. เน้นเรื่องสัมมาชีพ มีการคัดเลือกครัวเรือนที่แข็งแรง ตามคุณสมบัติ ๓ มี ๒ ไม่ เป็นรางวัล เพื่อเป็นขวัญกำลังใจ

- ♦ ๓ มี ได้แก่ (๑) มีบัญชีครัวเรือน (๒) มีการเพิ่มรายได้ลดรายจ่าย (๓) มีเงินออม
- ♦ ๒ ไม่ ได้แก่ (๑) ไม่มีผู้เสพยา (๒) ไม่เป็นหนี้ในระบบ

๗. ทำโรงงานแปรรูปอาหารทุกชนิด ทำตลาดออนไลน์ และการขนส่งสินค้า (การประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)

๒.๒ การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากโดยเฉพาะภาคเกษตร ในระดับครัวเรือนและชุมชนที่เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบันและอนาคต ควรส่งเสริมส่วนใดบ้าง ทั้งส่วนที่เป็นพืช/สัตว์เลี้ยงเศรษฐกิจใหม่ หรือขยายผลที่ดำเนินการอยู่เดิมให้มีผลผลิตต่อหน่วยมากขึ้น เพิ่มมูลค่ามากขึ้น ในส่วนของการรวมกลุ่มในรูปของกลุ่มอาชีพ วิสาหกิจชุมชน หรือสหกรณ์ ควรปรับปรุงยกระดับที่ส่วนใดบ้างเพื่อให้มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สร้างงาน สร้างรายได้ให้กับชุมชนอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาฯ

๑. การขับเคลื่อนแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง หรือการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของชุมชน อยากรให้มีกลไกหลักรับผิดชอบ

♦ กลไกที่ ๑ อยากรให้มีสภาเกษตรกรทุกจังหวัดเป็นกลไกหลัก เพราะเขามีหน้าที่ที่จะทำแผนแม่บทชุมชนด้านเกษตรกรรมระดับตำบล

♦ กลไกที่ ๒ ชกส. มีกระบวนการขับเคลื่อนการช่วยเหลือชาวเกษตรทุกด้านและมีทุนให้ลูกค้าสามารถขยับตัวและยกระดับได้ ตรงนี้มีแนวทางของ ชกส. อยู่

♦ กลไกที่ ๓ ที่เกษตรกรเข้าไม่ถึง ก็คือ ฟาร์มตัวอย่าง อยากรให้เป็นกลไกหลัก ในการเปิดพื้นที่ในเรื่องการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ เพิ่มศักยภาพพื้นที่เกษตรกรที่ทำเศรษฐกิจพอเพียง เกษตรกรที่จะทำเรื่องเศรษฐกิจฐานราก ฟาร์มตัวอย่างจะต้องมีความรู้เชิงปฏิบัติการ ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ เป็นพื้นที่เปิดให้กับเกษตรกรที่จะทำเกี่ยวกับเรื่องนี้ เรื่องการทำเกษตรเชิงคุณภาพ เรื่องการตลาด การแปรรูป และที่สำคัญคือจะต้องเชื่อมโยงกับผู้ซื้อที่จะต้องมาพูดคุยกับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฟาร์มตัวอย่าง เป็นการส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากที่เราเห็นคนมารับซื้อควบคุมการผลิต กลไกฟาร์มตัวอย่างจะทำให้เศรษฐกิจฐานรากมีทางออก

♦ กลไกที่ ๔ ที่มีอยู่เกือบทุกอำเภอทั้ง ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ กลไกของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ กลไกตัวนี้มีโครงสร้างและมีสมาชิกอยู่ในตำบล อยู่ในหมู่บ้าน และขับเคลื่อนการขยับเศรษฐกิจฐานราก เศรษฐกิจพอเพียงไปแล้วที่มีผลงานเป็นที่น่าพอใจ

เพราะฉะนั้น กลไกสภาเกษตร กลไกของ ชกส. กลไกฟาร์มตัวอย่าง กลไกของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จะต้องเป็นกลไกหลักในการขยับร่วมกันตั้งแต่วางแผน ค้นหา เกษตรกรที่จะทำ วางแผนพื้นที่ให้กับเกษตรกร ให้องค์ความรู้ตั้งแต่ ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ

การขยับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง และเศรษฐกิจฐานราก จะต้องมีการมีเรื่องหนึ่งที่จะต้องทำร่วมกัน คือ แผนชุมชน แผนชุมชนจะต้องผ่านกระบวนการอย่างน้อย ๑๐ ขั้นตอน จะต้องมีการมีคณะทำงานชัดเจนขับเคลื่อนเรื่องนี้

แผนพัฒนาหมู่บ้าน จะต้องขยับมาเป็นแผนพัฒนาตำบล โดยมีวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ของตำบล ตำบลนั้นๆ จะขยับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง เศรษฐกิจฐานราก ธุรกิจชุมชนควรจะขยับอย่างไร มีขั้นตอนอย่างไร เพราะฉะนั้นแผนแม่บทชุมชนจะต้องมีศักยภาพ มีคุณภาพในการขับเคลื่อน โดยต่อเนื่องเมื่อมีแผนพัฒนาแล้ว จะต้องมีการบูรณาการด้วยที่ขยับอยู่ในตำบลเป็นจำนวนมาก เกษตรด้านเศรษฐกิจพอเพียง เศรษฐกิจฐานราก มีหน่วยงานของภาคการเกษตร ๑๘ หน่วยงานที่ขยับอยู่ในจังหวัด และมีเจ้าหน้าที่อยู่ในตำบล เพราะฉะนั้น แผนบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐกับแผนพัฒนาตำบล

ต้องเชื่อมโยงกันให้ได้ กลไกพื้นที่อยากเสนอว่า ควรจะใช้สภาพสันติสุขและให้มีวาระตำบลขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง และเศรษฐกิจฐานรากของตำบล และวาระตำบลจะต้องขยับจากวิสัยทัศน์ และยุทธศาสตร์แผนแม่บทชุมชน เพราะฉะนั้นทั้งกลไก กระบวนการ และเครื่องมือ ต้องขยับเศรษฐกิจพอเพียง และเศรษฐกิจฐานราก (การประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๔)

๒. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ หรือเชิงชุมชน เรื่องที่ฝ่ายชุมชนทำ ไม่ว่าจะฝ่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้ดำเนินการตรงนี้ในด้านการท่องเที่ยวชุมชนเชิงนิเวศน์ก็จะเจอปัญหา ไม่ว่าจะในพื้นที่ก็จะมีเจ้าของพื้นที่นั้น ไม่ว่าจะเป็กรมป่าไม้ ป่าชายเลน กรมเจ้าท่า บางครั้งเจ้าของเหล่านี้ก็ไม่เคยไปดูแล แต่พอชาวบ้านเข้าไปดำเนินการก็สั่งให้รื้อให้ถอน การลงทุนตรงนี้ก็อาจมีปัญหา ทำให้ชาวบ้านที่สร้างงานสร้างอาชีพอาจล่มสลายในกลุ่มต่างๆ เพราะฉะนั้นอยากให้มีการเปรียบเทียบอะไรต่างๆ ที่อาจจะยกเว้นตรงนี้ ถ้าตรงนี้สามารถทำได้จะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยว และสร้างรายได้ให้กับชุมชนได้

การสร้างอาชีพแต่ละอำเภอ ทุกอำเภอมีอาชีพอยู่แล้ว เพียงแต่เราเข้าไปสนับสนุนทุกหน่วยงานที่อยู่ในพื้นที่ให้เข้าไปสนับสนุนอาชีพนี้ให้แข็งแรงให้มั่นคง (การประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๔)

๒.๓ การแก้ปัญหาประมงพาณิชย์ที่ประสบปัญหาหลายมิติหลังจากการบังคับใช้กฎหมายต่างๆ
เพื่อตอบสนอง IUU แม้ว่าจะมีความพยายามแก้ไขปัญหาย่างต่อเนื่องแต่ยังไม่สามารถฟื้นฟูสภาพได้อย่างเต็มที่ จึงขอรับแนวทางที่มีความเหมาะสมในแต่ละด้าน ควรแก้ไขอย่างไร อะไรที่สามารถทำได้เลย อะไรที่ต้องแก้ไขกฎระเบียบ กฎหมาย ทั้งนี้ เพื่อจะได้เร่งนำเสนอหน่วยงานเกี่ยวข้องต่อไป

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาฯ

๑. เปิดให้ขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวมาตรา ๘๓ แห่งพระราชกำหนดการประมง ตลอดทั้งปี เนื่องด้วยแรงงานประมงมีการเคลื่อนย้ายตลอดเวลาจึงทำให้เกิดการขาดแคลนแรงงานในภาคประมงเหมือนที่ผ่านมามีในอดีตรื้อแก้ไข ถ้าเปิดให้ทำทั้งปี โดยดำเนินการดังนี้ คนงานที่ทำพาสปอร์ตถูกต้องจากประเทศต้นทาง ผ่านขั้นตอนการตรวจคนเข้าเมือง ตามมาตรา ๘๓ ก็จะทำให้เกิดความมั่นคงทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ มาทางด้านเศรษฐกิจ

๒. ตั้งคณะกรรมการติดตามความความผิดเรือประมงโดยเฉพาะ โดยให้มีตัวแทนสมาคมการประมงปัตตานีอยู่ในคณะของจังหวัดด้วย เพื่อพิจารณาคดีนั้นๆ เพื่อที่จะให้ความคิดเห็นก่อนถึงคณะกรรมการเปรียบเทียบปรับ และคณะกรรมการตรวจสอบค่า MSY ซึ่งมีผลต่อการพิจารณาวันทำการประมง สมควรที่จะต้องมีชาวประมงร่วมด้วย ประกอบกับหลักการธรรมาภิบาล

๓. ขอรวันทำการประมงเพิ่มเป็น ๒๔๐ วันต่อปี ซึ่งตามความจริงชาวประมงต้องการ ๓๐๐ วันในทุกๆ ปีตามธรรมชาติวิถี แต่เพื่อเป็นการให้รัฐมีคำตอบต่อโจทย์ความยั่งยืนจึงขอเพียง ๒๔๐ วัน โดยการนี้เรือประมงในปัตตานีจะลดลงตามโครงการนำเรือไปสร้างปะการังเทียมจำนวน ๒๒๐ ลำ เรือที่ย้ายสัญชาติไปมาเลเซีย ๑๒๐ ลำ ทำให้เรือในจังหวัดปัตตานีลดจำนวนน้อยลงกว่าเดิมมากการลงแรงในทะเลน้อยลง ดังนั้นการเพิ่มวันให้กับเรือที่คงอยู่จึงยังคงเป็นความสมดุล อีกทั้งทำให้เศรษฐกิจในจังหวัดไม่หยุดชะงัก ช่วยให้ประชาชนในพื้นที่มีงานทำตลอดทั้งปี

๔. เงินกู้ดอกเบี้ย ๑.๖๙๖ ทบพนโยบายเงินกู้ดอกเบี้ย ๓๙๖ และรัฐบาลช่วยเหลือ ๓% ทำให้เหลือดอกเบี้ย ๔% แต่เพื่อให้สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจ ดอกเบี้ย ๕% ก็ยังถือว่าสูงอีก ทั้งในจังหวัดชายแดนใต้มีโครงการ soft loan อัตราดอกเบี้ย ๑.๕๙๖ ชาวประมงจึงขออัตราดอกเบี้ยต่ำ soft loan

๕. เรื่องการรับซื้อเรือคืนเพื่อแปลงสินทรัพย์เป็นทุน เปลี่ยนอาชีพประมงและสร้างงานใหม่ตามโครงการสร้างปะการังเทียม

๖. เรื่องการส่งเสริมการจ้างงาน สร้างรายได้ โดยการส่งเสริมอุตสาหกรรมบริการซ่อมเรือทั้งในประเทศและเรือต่างประเทศ

๗. เรื่องการเสริมสร้างอาชีพใหม่ สร้างเศรษฐกิจฐานราก การเพาะเลี้ยง ในพื้นที่อ่าวปัตตานี
๘. เรื่องการฟื้นฟูการประมงพาณิชย์ ด้านแรงงานโดยการยกเว้นค่าธรรมเนียมการ

ดำเนินการปลักย่อยต่าง ๆ

๙. กฎหมายที่รัฐบาลออก ขัดแย้งกับการดำเนินงานในพื้นที่จริง ชาวประมงได้รับความเดือดร้อน ได้แจ้งให้ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ทราบถึงปัญหา เพื่อขอให้ช่วยผลักดัน/เสนอ การแก้ไขข้อกฎหมายดังกล่าว ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการ

๑๐. อยากให้ผลักดันการแก้ไขเรื่องสภาพเงินทุนของชาวประมง เนื่องจากอาชีพประมงไม่มีระบบกฎเกณฑ์กับธนาคาร การกู้เงินจึงยาก ชาวประมงจึงต้องออกทำงานอื่นประกอบด้วย

๑๑. การประมงชายฝั่ง ปะการังเทียม เพื่อเป็นการสร้างป่าให้ประมงชายฝั่ง ปัจจุบันมีชาวประมงบางส่วนที่ออกไปนอกชายฝั่ง ๓ ไมล์ จะไม่เกิดปัญหา ส่วนที่มีปัญหาคือ ชาวบ้านจริงๆ ไม่สามารถออกไปนอกชายฝั่งได้ เมื่อเกิดดินฟ้าอากาศแปรปรวน ก็จะไม่สามารถทำการประมงได้ สามารถทำการประมงได้เฉพาะพื้นที่จำกัด ปัญหาอาจจะเกิดขึ้นเนื่องจากพื้นที่มีจำนวนน้อย ชาวประมงจึงอาจจะขัดแย้งกันเอง (การประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)

๒.๔ การพัฒนาด้านภาคอุตสาหกรรม ในเรื่องการลงทุน การประกอบการ มีประเด็นใดที่ควรสนับสนุน ส่งเสริมเพื่อยกระดับเศรษฐกิจในพื้นที่ มีเรื่องใดที่เป็นอุปสรรคที่ให้หน่วยงานภาครัฐ แก้ไขปรับปรุง เพื่อให้การดำเนินกิจการมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาฯ

๑. อยากให้ภาครัฐส่งเสริมเรื่องแรงงาน เนื่องจากปัจจุบันมีปัญหาการขาดแรงงานภาคอุตสาหกรรม ขอให้เร่งแก้ไขอย่างเร่งด่วน มิฉะนั้นจะมีการปิดโรงงานอุตสาหกรรม การย้ายฐาน การผลิตเนื่องจากไม่คุ้มทุนการผลิต เช่น โรงงานปลากระป๋อง โรงงานสามแม่ครัว

๒. ส่งเสริมเรื่องเงินทุน การตลาด

๓. อยากให้ ศอ.บต. ช่วยดูแลนโยบาย/ช้อยกเว้น กฎหมายนโยบายบางอย่าง ขอให้ยกเว้นได้หรือไม่ หรือสิทธิพิเศษต่างๆที่เราอาจจะได้รับ เพื่อให้กระตุ้นให้ภาคเอกชนมาลงทุนในพื้นที่

๔. อยากให้มีการเชิญชวน ผู้ประกอบการ ผู้ลงทุน มาใช้บริการในพื้นที่ เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้ประชาชน ช่วยแก้ปัญหาเศรษฐกิจในพื้นที่

๕. ขอให้ ศอ.บต. ช่วยขับเคลื่อนการต่ออกฤษฎีกา soft loan (การประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)

๖. โครงการนิคมอุตสาหกรรมจะนะ "เมืองต้นแบบอุตสาหกรรมก้าวหน้าแห่งอนาคต" เนื่องจากทางคณะรัฐมนตรี ได้มีการทำข้อตกลงกับกลุ่มจะนะรักถิ่นให้ชะลอโครงการต่างๆ ของนิคมอุตสาหกรรมจะนะไว้ก่อน จนกว่าการทำเรื่องสิ่งแวดล้อมจะแล้วเสร็จ ซึ่งหมายถึงโครงการเมืองต้นแบบที่ ๔ หรือเมืองอุตสาหกรรมก้าวหน้าแห่งอนาคต ที่ทาง ศอ.บต. ต้องการที่จะเชื่อมต่อกับเมืองต้นแบบที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ที่ได้ดำเนินการแล้ว ต้องชะลอออกไปอีก ซึ่งกรณีดังกล่าวเป็นปัญหาและอุปสรรคอย่างหนึ่งในการที่จะพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในนามของคณะกรรมการที่ปรึกษาการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความเห็น ดังนี้

(๖.๑) เรื่องนิคมอุตสาหกรรมจะนะ ถือเป็นเรื่องของการพัฒนา ซึ่งมีทั้งผลดีและผลเสีย แต่ถ้าสามารถทำให้เกิดขึ้นได้จะเป็นประโยชน์กับประชาชนไม่เฉพาะในจังหวัดสงขลา แต่น่าจะสามารถแก้ปัญหาในหลายๆ เรื่องของมิติความยากจน มิติของการพัฒนาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะจังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาสได้ด้วย ซึ่งอยากจะให้นำประเด็นนี้เข้าไปประชุมกับคณะกรรมการที่ปรึกษาฯ ชุดใหญ่ ว่าควรจะดำเนินการต่อไปอย่างไร เพื่อให้สามารถลดความขัดแย้งและสามารถที่จะเดินหน้าโครงการต่อไปได้

(๖.๒) ต้องการให้มีการทบทวนโครงการนี้ให้ชัดเจน รัดกุม โดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่ได้ประโยชน์อะไรบ้าง และผลกระทบกับวิถีชีวิตดั้งเดิมของประชาชน ทั้งที่ทำประมงชายฝั่ง และอาชีพเกษตรอื่นๆ ที่มีอยู่ในพื้นที่อย่างไร ซึ่งขณะนี้ไม่มีใครสามารถตอบได้อย่างชัดเจน

(๖.๓) ต้องการให้ ศอ.บต. เป็นหน่วยงานกลางในการประสานระหว่างสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.), กลุ่มจรรยาบรรณวิชาชีพ, กลุ่ม NGO และประชาชนในพื้นที่มาพูดคุยกันเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหา

(๖.๔) ในการที่จะดำเนินการเรื่องนิคมอุตสาหกรรมจะนะ ไม่ว่าจะจัดประชุมหรือดำเนินการอื่นใด อยากให้ ศอ.บต. เชิญคณะกรรมการที่ปรึกษาฯ เข้าร่วมด้วย เพื่อที่คณะกรรมการที่ปรึกษาฯ จะได้รับทราบถึงปัญหา อุปสรรค และหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างมากในการขับเคลื่อนงาน
(การประชุมย่อย วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๔)

๒.๕ การส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว ทั้งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์/วัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงกีฬา เป็นต้น ควรจะเร่งส่งเสริมในส่วนใด พื้นที่ใด และควรมีกลไกอย่างไร ให้เป็นการยกระดับการท่องเที่ยวที่สามารถสร้างงาน กระจายรายได้ ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม และมีความยั่งยืน

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาฯ

๑. การท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ new normal (การท่องเที่ยวชุมชน) ต้องสร้างชุมชนให้มีศักยภาพ จึงจะสามารถจัดทำการท่องเที่ยวได้ทุกมิติ เช่นการเกษตร การพักผ่อนธรรมชาติ เมื่อชุมชนมีศักยภาพอย่างอื่นจะตามมาเอง โดย ศอ.บต. ควรจะให้โอกาสชุมชนได้มีการศึกษา จัดทำข้อมูล ส่งมาที่ ศอ.บต. ว่าชุมชนแต่ละชุมชนมีศักยภาพขนาดไหน อะไรที่ยังขาด ต้องพัฒนาส่วนไหน เพื่อให้ ศอ.บต. ให้การช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน

๒. ให้ ศอ.บต. มีบทบาทมากกว่าที่เป็นอยู่ ในเชิงสนับสนุน SME เศรษฐกิจฐานราก ทำให้ชัดเจนขึ้น เป็นรูปธรรม การทำให้การขนส่งโลจิสติกส์มีสภาพคล่อง เพื่อขนถ่ายสินค้าได้ง่าย

๓. ให้ ศอ.บต. ผลักดันเรื่องวัคซีนในพื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้เกิดความพร้อมของพื้นที่ ส่งผลต่อเชื่อมโยงด้านเศรษฐกิจ สามารถท่องเที่ยวได้ โดยใช้โมเดล ภูเก็ต sand box เป็นตัวอย่าง

๔. ให้ ศอ.บต. จัดทำยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนท่องเที่ยวชุมชน ให้เป็นรูปธรรมให้ชุมชนมีการแปรรูปภาคการเกษตรให้เป็นสินค้าของชุมชน เที่ยวชุมชน สนับสนุนสินค้าชุมชน

- ◆ ช่วงโควิด ให้ชุมชนทำสินค้าที่เป็นยา สมุนไพร

- ◆ ให้เอาหลักสูตร food science มาสู่กระบวนการจัดการชุมชน เพื่อใช้วัตถุดิบของชุมชนนั้นๆ ในการแปรรูปเพื่อเป็นสินค้าชุมชน สร้างรายได้ให้ชุมชน รวมถึงการสร้างการบูรณาการร่วมกับสถาบันการศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อถ่ายทอดความรู้ให้ชุมชนในแขนงที่จำเป็น

๕. ให้ ศอ.บต. จัดตั้งศูนย์เพื่อการส่งเสริมการขายให้ SME รายย่อยระดับชุมชน ยกตัวอย่างสงขลา model ๓ ระดับ ดังนี้

- ◆ ระดับที่ ๑ สงขลา Stand up ผลผลิต/สินค้าจากชุมชน

- ◆ ระดับที่ ๒ สงขลา Market place เอาสินค้าชุมชนเพื่อค้าขาย

- ◆ ระดับที่ ๓ สงขลา Chanel ช่องทางประชาสัมพันธ์ทั่วประเทศ

(การประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)

๒.๖ การพัฒนาเศรษฐกิจด้านอื่น เช่น การค้าชายแดน การส่งเสริมธุรกิจเริ่มใหม่ (Start Up) ธุรกิจขนาดกลาง/ขนาดย่อม (SME) รวมทั้งการแก้ปัญหาค่าความเดือดร้อนเฉพาะหน้าที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจและรายได้ประชาชน เช่น ปัญหาโรคใบร่วงยางพาราที่ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงและกระจายเป็นวงกว้าง เป็นต้น

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาฯ

๑. โครงการศูนย์การแก้ไข/ที่ปรึกษา SME โครงการคลินิกแก้จน แก้หนี้เพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๒. การประชุมผู้ประกอบการในพื้นที่เพื่อจัดโครงสร้างหนี้ใหม่ เพื่อให้เกิดสภาพคล่อง

๓. การจัดการภาษีที่ดิน/บ้าน

(การประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)

๒.๗ ข้อเสนอแนะอื่นๆ ด้านเศรษฐกิจเพื่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาฯ

ขอให้ ศอ.บต. ผลักดันโครงการดังต่อไปนี้

๑. โครงการ “การใช้วัตถุดิบในพื้นที่จังหวัดปัตตานี เกิดการจ้างงาน ทำให้เศรษฐกิจหมุนเวียน”

(๑.๑) ภาครัฐต้องให้วงเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ ๑-๑.๕% ต่อปี เป็นระยะเวลา ๕ ปี วงเงินไม่เกิน ๕๐ ล้านบาทขึ้นอยู่กับขนาดของธุรกิจ กับธุรกิจที่ใช้วัตถุดิบในพื้นที่ ๑๐๐% และจ้างงานในพื้นที่ ๑๐๐% เพื่อเกิดการจ้างงานในระบบ

(๑.๒) ภาครัฐอุดหนุนการใช้สินค้าที่ผลิตและซื้อขายในจังหวัดปัตตานี ในรูปแบบของการใช้งบประมาณของภาครัฐเข้ามาอุดหนุน เช่น คอนกรีต น้ำมัน รถยนต์ สินค้าเกษตร สินค้าประมง เป็นต้น เพื่อทำให้เกิดการจ้างงานในพื้นที่และเกิดเม็ดเงินหมุนเวียนในระบบ

(๑.๓) สนับสนุนส่งเสริมให้จังหวัดปัตตานี เป็นตลาดกลางสินค้าสัตว์น้ำทะเลของภาคใต้ตอนล่าง เพื่อเชื่อมโยงไปยังประเทศ มาเลเซียในรูปแบบดังนี้

- ◆ สนับสนุนเปิดโอกาสให้เป็นตลาดกลาง ค้าส่งแลกเปลี่ยนซื้อขายสินค้าสัตว์น้ำระหว่างประเทศและส่งออกเข้าสู่โรงงานอุตสาหกรรม เพื่อเกิดการจ้างงานและเกิดเม็ดเงินหมุนเวียนในระบบ
- ◆ เปิดตลาดกลางการค้าขายสินค้าสัตว์น้ำ เพื่อนำไปขายต่อกับลูกค้าย่อย ร้านอาหาร โรงแรมทำให้เกิดธุรกิจ เกิดเม็ดเงินหมุนเวียน เกิดการจ้างงาน ทำให้เม็ดเงินหมุนเวียนในระบบ
- ◆ สนับสนุนสัตว์น้ำทะเล ให้เป็นวิถิชุมชน ในรูปแบบของการแปรรูปอาหารเชิงท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง

(๑.๔) ส่งเสริมให้มีการทำเกษตรเพื่ออุตสาหกรรม เพื่อให้เกิดวัตถุดิบป้อนเข้าสู่โรงงานอุตสาหกรรมได้เพียงพอไม่ต้องนำเข้าจากพื้นที่อื่น เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน มะพร้าว กาแฟ โกโก้ ทุเรียนหมาก ไข่ แพะ วัวนม เป็นต้น

(๑.๕) จัดให้มีการวิจัยและพัฒนา (rd) ตลาดนำการผลิต โดยเน้นวัตถุดิบที่มีอยู่ในพื้นที่เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าในแนวสุขภาพ เพราะเรากำลังจะเข้าสู่ยุคผู้สูงอายุ ในแนวพืชสมุนไพรเพื่อสุขภาพ เช่น ส้มแขก เปลือกมังคุด มะม่วงหาวมะนาวโห่ และพืชอื่นๆ ที่มีคุณสมบัติพิเศษ เพื่อเกิดการใช้วัตถุดิบอย่างเต็มที่ เกิดการจ้างงาน เศรษฐกิจจะได้หมุนเวียน

(๑.๖) จัดให้มีการคัดสรรสินค้าที่เป็นจุดเด่นของจังหวัด มีคุณภาพ เพื่อให้เกิดความต้องการ สามารถขายได้โดยใช้ตลาดนำการผลิตเป็นตัวนำ

(๑.๗) ให้จังหวัดเป็นตัวกลางในการทำ ตลาด Barter Trade หรือตลาดการค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้า ระหว่างจังหวัด ระหว่างภาค เช่น นำผลไม้ไปแลกข้าว หรือนำปลาไปแลกปุ๋ย เป็นต้น

๒. โครงการ “ผ่อนปรนธุรกิจประมง เพื่อเศรษฐกิจที่ยั่งยืน”

(๒.๑) เปิดขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวได้ทั้งปี เพื่อให้ธุรกิจประมงสามารถประกอบอาชีพได้

(๒.๒) ผ่อนปรนการอนุญาตให้เรือประมงของคนไทยในประเทศมาเลเซีย สามารถเข้ามาขึ้นคานซ่อมเรือในจังหวัดปัตตานีได้ เพื่อให้เกิดการจ้างงานและการค้าขายสินค้าที่ใช้ในการซ่อมเรือเกิดเม็ดเงินหมุนเวียน

(๒.๓) ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเรือประมงทุกหน่วยงานในจังหวัดปัตตานีใช้หลักการในการพิจารณา ที่เหมาะสมเพื่อให้เรือได้ออกทำการประมงได้ อย่ายึดตัวบทกฎหมายแบบการตีความเป็นแต่ละตัวอักษร ทำให้เรือประมงเสียเวลาในการทำการประมง และทำให้ต้นทุนสูงขึ้น เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพ ควรจะต้องมานั่ง พุดคุย กับคนที่มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา

(๒.๔) ส่งเสริมให้มีการพิจารณาเครื่องมือประกอบกิจการประมง โดยจัดให้มีกองทุนการพัฒนาเครื่องมือประมง เพื่อให้ชาวประมงมีเครื่องมือที่เหมาะสมและต้นทุนถูกลง สามารถจับปลาได้มากขึ้น แต่ใช้แรงงานน้อยลง

(๒.๕) ควรออกกฎหมายควบคุมเรือประมงที่ทำมาหากินอยู่ในพื้นที่อนุรักษ์สัตว์น้ำทะเลในเขต ๓-๕ ไมล์ทะเล เพราะเป็นพื้นที่ที่สำคัญ สัตว์น้ำทะเลจะต้องมาวางไข่เพื่อขยายพันธุ์ ในพื้นที่นี้การปล่อยให้เรือประมงทำการประมงในพื้นที่อนุรักษ์นี้ โดยขาดการควบคุม ส่งผลให้สัตว์น้ำลดปริมาณลง และสูญพันธุ์ได้

(๒.๖) จัดงบประมาณขุดลอกร่องน้ำและหน้าท่าเทียบเรือ ที่เรือจอดตลอดแนว เน้นการขุดลอกแบบที่สามารถตรวจรับได้ เพื่อให้การขุดลอกร่องน้ำที่มีประสิทธิภาพให้น้ำดินในร่อง น้ำขึ้นบกได้ เพราะที่ผ่านมาถึงลงทะเล ทำให้ไม่สามารถตรวจรับคุณภาพการขุดร่องน้ำนั้นได้ ทำให้อ่างน้ำตื้นเขินเร็วขึ้น เป็นอุปสรรคต่อการ เข้า - ออก ของเรือประมง

๓. โครงการ “ตลาดกลางสินค้าสัตว์น้ำทะเล และสินค้าแปรรูปจากทะเล” ภาคใต้ตอนล่างสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าให้มากกว่านี้ โดยในรูปแบบของการเปิดตลาดที่มีการค้าสูง ค่าปลีก ให้กับผู้บริโภคโดยตรง

๔. โครงการ “ทำเรื่อน้ำลึกขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ” เพื่อตอบสนองการเจริญเติบโตทางธุรกิจในจังหวัด เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้กับจังหวัดและสร้างโอกาสในพื้นที่ให้มีการจ้างงานมากขึ้น

(๓) ด้านศาสนา การศึกษา และการเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

๓.๑ การพัฒนาการศึกษาในระดับภาคบังคับ ควรมีการปรับปรุงพัฒนาในส่วนใดบ้าง โดยเฉพาะความจำเป็นเร่งด่วนเรื่องความสามารถในการใช้ภาษาไทย ซึ่งถือว่าเป็นกระดุมเม็ดแรกของการศึกษาควรมีแนวทางอย่างไร มีผลการเรียนการสอนสถานศึกษาใด หรือรูปแบบใดที่เป็นตัวอย่าง (Best Practice) ที่ควรขยายผลการพัฒนาโรงเรียนของรัฐขนาดเล็กให้มีศักยภาพสูงขึ้น ควรดำเนินการอย่างไร

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาฯ

๑. การศึกษาขั้นพื้นฐาน

(๑.๑) การปรับโครงสร้างของหลักสูตร ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรเด็กเล็ก หลักสูตรขั้นพื้นฐาน หลักสูตรอุดมศึกษา ใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ มันจะต้องมีปรับเปลี่ยนกันบ้าง ที่ให้เกิดความสอดคล้องกับความเป็นจริงของเรา อาจจะมีเพิ่ม อาจจะมีลด รายละเอียดเป็นอย่างไร จะต้องมีการคุยกันอีกครั้ง

(๑.๒) เรื่องภาษา หลายคนกังวลว่า ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีหลายจังหวัด หลายพื้นที่พูดภาษาไทยไม่ค่อยชัด ไม่เป็นไรเพราะภาษาโลกไม่ใช่ภาษาไทย ภาษาไทยเป็นภาษาพื้นฐานที่ใช้ในการดำเนินชีวิต แต่ที่สำคัญเราอยากเห็นประชาชนใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ใช้ภาษาที่โลกใช้สื่อสารในการดำเนินชีวิตในอนาคตได้อย่างดี ซึ่งมีหลายภาษา ไม่จำเป็นต้องรู้ถึงหลักพจนานุกรม แต่ให้รู้และสามารถสื่อสารกันได้ ให้รู้ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาฮาวาย และภาษาอื่นๆ ที่เขาสามารถดำเนินชีวิต และอยู่ได้หลายชุมชน หลายสังคม และที่เขาสามารถอยู่ได้ในโลกนี้

๒. การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ต้องมีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาระดับใหญ่ จะทำอย่างไรใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ คอ..บต. มีนโยบายที่จะให้หน่วยรับผิดชอบพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้อยู่กับชุมชนและสังคมเราได้ และพัฒนาเด็กให้เป็นอย่างนี้ต้องทำอย่างไร

๓. มาตรฐานการศึกษาเพิ่มเติม ในระดับชาติเขามีมาตรฐานการศึกษาอยู่แล้ว มาตรฐานการศึกษาเด็กเล็ก ก่อนประถม ระดับขั้นพื้นฐาน การศึกษาภาคบังคับ ทุกระดับเขามีการศึกษาระดับกลางอยู่ แต่ใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ เราอยากได้มาตรฐานการศึกษาที่เพิ่มขึ้นให้แตกต่างจากระดับกลางอย่างไร เราจะต้องมี เพราะเราเป็น ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มันพิเศษ เพราะฉะนั้นเราจะทำอย่างไรที่หน่วยงานทางการศึกษาที่รับผิดชอบความต้องการของเราเป็นอย่างไร เราต้องมีมาตรฐานตัวนี้ ซึ่งเป็นของ ศอ.บต. ว่าให้ทุกระดับมีมาตรฐานของเด็กเหล่านี้ ให้เกิดขึ้นเพราะเราต้องการให้มีเด็กอย่างนี้ในอนาคต

๔. การพัฒนาเด็กเล็ก จำเป็นต้องทบทวน เพราะเด็กเล็กที่เข้ามาในระบบไม่ ๑๐๐% มันยังมีที่มัสยิด ที่วัด เราจะทำอย่างไรให้เด็กเหล่านี้เข้าสู่หลักสูตรการพัฒนาเด็กเล็กของเราให้ได้ (การประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๔)

๓.๒ การศึกษาในสายวิชาชีพ ที่มีสถาบันการศึกษาหลายรูปแบบ ควรมีแนวทางปรับรูปแบบ/หลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการแรงงานในอนาคตอย่างไร ควรเชื่อมโยงกับการพัฒนาเศรษฐกิจ หรือด้านอื่นๆ อย่างไร ให้ผู้เรียนเมื่อจบแล้วมีงานทำ สถานศึกษาในแต่ละพื้นที่/จังหวัด ควรส่งเสริมให้มีความโดดเด่นในแต่ละสาขา (มีสาขาเอก/วิชาเอก) ของแต่ละสถาบันจะเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษา

๑. สถาบันที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาสายอาชีพ จะต้องทำและมีหลักสูตรให้เป็นอัตลักษณ์ของสถาบันภายใต้บริบทปัจจัยทรัพยากรที่เอื้อและเกื้อหนุนต่อผลผลิตในอนาคต โดยมีระบบวัดผลและประเมินผลการจบหลักสูตรที่องค์ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และนวัตกรรมอย่างจริงจังเป็นรูปธรรม เพื่อให้ได้มาซึ่งผลผลิตของผู้จบหลักสูตรที่ชำนาญการ ผู้เชี่ยวชาญ และเนียบคม สามารถตอบผลลัพธ์ จุดมุ่งหวังของการจัดการศึกษา คือ พัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เก่ง ดี มีสุข และสามารถประกอบอาชีพที่แข่งขันกับประชากรโลกได้

๒. เมื่อได้ประเมินและประมวผล พบว่าเด็กยังอ่อนภาษาไทย พูดเป็นแต่ใช้ไม่ได้ จะทำอย่างไรให้เด็กได้เข้าใจภาษาไทยอย่างแท้จริง เริ่มตั้งแต่อนุบาล ป.๑-ป.๖ เพื่อให้ใช้ได้จริงอย่างถูกต้อง นำไปสู่การประกอบอาชีพได้อย่างสุจริต

๓. ปัญหาเด็กเรียนไม่จบ ออกเรียนกลางคัน เนื่องจากมีปัญหาครอบครัว ค่าใช้จ่าย หรือปัญหาส่วนตัว อยากให้ ศอ.บต. ช่วยผลักดันการแก้ไขปัญหา การติดตามช่วยเหลือเด็กประเภทนี้ยังขาดงบประมาณในส่วนนี้อยู่

๔. ปัญหาเด็กเรียนไม่เก่ง จัดชั่วโมงเรียนต่างหากให้เรียน โดยบูรณาการกับสถาบันการศึกษา เพื่อให้สามารถมีความสามารถในการประกอบอาชีพได้ อยากให้ ศอ.บต. ช่วยบูรณาการให้เป็นรูปธรรมให้ชัดเจน เพื่อให้เด็กสามารถมีทางเลือกในการเรียน การศึกษาด้านที่ตนสนใจ (การเรียนสามัญควบคู่ไปกับการเรียนสายอาชีพ)

๕. ต้องจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดอาชีพ

- ♦ อาชีพที่เป็นอิสระของตนเอง
- ♦ อาชีพที่จะไปเป็นลูกจ้างคนอื่น
- ♦ จัดทำข้อมูลตลาดแรงงานใน จชต. ว่าต้องการตำแหน่งใด ต้องการจ้างคน ในลักษณะไหน

และบูรณาการร่วมกับสถาบันการศึกษา เพื่อจัดการศึกษาให้ตรงตามความต้องการของโรงงาน/สถานประกอบการ

๖. การแก้ปัญหาการศึกษาต้องมองไปข้างหน้า โดยวางแผนการทำในปัจจุบันต้องผลักดันให้เด็กได้เรียนหนังสือ เมื่อได้เรียนก็จะเกิดความรู้ สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อให้เกิดการพัฒนา สังคมก็จะดีขึ้น

๗. มุ่งเน้นการพัฒนาสตรี ทำอย่างไรให้สตรีมีคุณภาพ มีศักยภาพในการเป็นครูคนแรกของลูก เพื่อให้เด็กมีคุณภาพต่อไป

(การประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)

๓.๓ การศึกษาในระดับอุดมศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรปรับตัวอย่างไรบ้าง อาทิ ปรับหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และความเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคดิจิทัล การสร้างความเชื่อมโยงกับการพัฒนาด้านอื่นๆ รวมทั้งควรให้ภาครัฐสนับสนุนในทิศทางใด ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ที่จบการศึกษาเป็นคนเก่ง เป็นคนดีและมีคุณภาพ (มีงานทำ อยู่ในสังคมอย่างเป็นสุข)

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาฯ

๑. จัดหลักสูตรเช่นเดียวกับสายอาชีพ และภาครัฐควรสนับสนุนนโยบายให้ชัดเจนต่อเนื่อง ยั่งยืน อุดรอยร้าวไหลของขั้นตอนการบริหารจัดการภาครัฐ ด้วยหลักธรรมาภิบาล

๒. การเชื่อมโยงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทั้งลักษณะ Degree และ Non-degree รวมทั้งมุ่งเน้นสร้างทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน บัณฑิตสามารถประกอบอาชีพอิสระ โดยมีเป้าหมาย คือ การยกระดับและบูรณาการสถาบันศึกษาและสถาบันวิจัยที่เชื่อมโยงกับทุกภาคส่วน เพื่อการสร้างคนที่มีทักษะสูง สามารถปรับตัวเข้ากับตลาดแรงงานและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต โลกอนาคตจะต้องผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีความสามารถในการเรียนรู้ มีทักษะสำหรับศตวรรษที่ ๒๑ สามารถคิดและพัฒนาการทำงานแบบใหม่ มีเรื่องใหม่ๆ ที่แม้ไม่ได้เรียนมา แต่สามารถนำไปปรับใช้ในการทำงานได้ เพื่อให้เป็นการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องหนุนเสริมให้ระบบอุดมศึกษาเชื่อมโยงกับกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้รับการศึกษาให้เกิดสมรรถนะทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งเป็นฐานที่สำคัญสำหรับการศึกษาต่อด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในระดับอุดมศึกษา

๓. การเชื่อมโยงรูปแบบการดำเนินงานที่มาจากความร่วมมือพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา ให้เป็นสังคมฐานความรู้บนพื้นฐานพหุวัฒนธรรมและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ผู้เรียน ผู้ใฝ่รู้ ได้มีโอกาสเข้าถึงความรู้ได้หลากหลายรูปแบบโดยใช้กลไกหลักที่สำคัญในการดำเนินงาน คือ เพิ่มการสร้างพลัง สร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ ได้แก่ มหาวิทยาลัยและวิทยาลัยชุมชน รวมทั้งการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ดังนี้

(๓.๑) การสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดการทำงานร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยกับหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัย จะก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการและสร้างองค์ความรู้ใหม่ เพื่อมุ่งการสร้างสร้างความมั่นคง ๓ ด้านเป็นอย่างน้อย คือ ความมั่นคงทางอาหาร ความมั่นคงทางสุขภาพ และความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถและยกระดับศักยภาพของพื้นที่ และนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำของสังคมด้วยการสร้างเศรษฐกิจชุมชนเพื่อกระจายรายได้และสร้างงาน ทั้งนี้สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยชุมชน ความเชี่ยวชาญในวิทยาการที่สนับสนุน ๓ จุดเน้นที่ระบุ

(๓.๒) การสร้างระบบสนับสนุนการทำงานข้ามองค์กร รวมทั้งการทำงานข้ามศาสตร์ เพื่อมุ่งการพัฒนานวัตกรรมที่ใช้ในการพัฒนาเชิงประเด็นและการพัฒนาเชิงพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และประเทศให้เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (การประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)

๓.๔ การศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เนื่องจากเรียนทั้งสายสามัญและอิสลามศึกษา จากสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน ควรมีการปรับสมดุลเวลาเรียนในหลักสูตรหรือไม่ อย่างไร เพื่อให้ให้นักเรียนที่จบการศึกษามีความสามารถไปต่อทั้งด้านสามัญและศาสนาได้อย่างมีประสิทธิภาพและควรเพิ่มการศึกษาวិชาชีพ ในลักษณะทวิศึกษา หรือไม่ อย่างไร

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาฯ

๑. สถาบันศึกษาปอเนาะยังไม่มีกฎหมายที่เป็นพระราชบัญญัติ และผู้บริหารสถานศึกษาปอเนาะต้องมีใบปริญญา อยากให้เพิ่มเติมและแก้ไขปัญหานี้ก่อน (การประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๔)

๒. หลักสูตรการศึกษาที่ทางรัฐบาลจัดขึ้นมาปัจจุบันไม่สอดคล้องกัน จึงอยากเสนอให้มีการปรับหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการของพื้นที่จำนวน ๓ หลักสูตร คือ

- ◆ หลักสูตรที่ ๑ ศาสนา ๗๐% สามัญ ๓๐%
- ◆ หลักสูตรที่ ๒ สามัญ ๕๐% ศาสนา ๕๐%
- ◆ หลักสูตรที่ ๓ สามัญ ๗๐% ศาสนา ๓๐%

(การประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๔)

๓.๕ การศึกษาในสถาบันศึกษาปอเนาะ ควรเสริมด้านวุฒิการศึกษาสายสามัญ (เพิ่มเติมจากที่ กศน. ดำเนินการอยู่) แล้วหรือไม่ อย่างไร และในระกวางศึกษาควรเรียนเสริมหลักสูตรวิชาชีพ เพื่อให้สามารถแสวงหาอาชีพได้ง่ายขึ้นเมื่อจบการศึกษา หรือไม่ ถ้าควรจะเรียนเสริม ควรจะดำเนินการในลักษณะใดที่ไม่ขัดกับแนวทางการศึกษาของสถาบันการศึกษาปอเนาะ

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาฯ

วิทยาลัยอิสลาม มีปัญหาอยู่ว่า บัณฑิตที่จบไปแล้วไปทำงานไม่ได้ ไม่ว่าจะ เป็นของรัฐหรือเอกชน เพราะหลักสูตรที่เรียนมาไม่ปรากฏกับการไปทำงาน มันต้องปรับปรุงหลักสูตร มันต้องทำอย่างไร เพราะฉะนั้นรายละเอียดยังต้องคุยกันอีกมาก (การประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๔)

๓.๖ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้ตอบโจทย์ “เป็นคนเก่ง เป็นคนดี เป็นคนมีคุณภาพ” ซึ่งเชื่อมโยงทั้งการศึกษา งานด้านสังคม และอื่นๆ ในภาพรวม การแก้ปัญหาและควรมีการวางทิศทางให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ได้อย่างไร โดยเน้นประเด็นสำคัญ อาทิ การแก้ปัญหาทุพโภชนาการในเด็ก (ซึ่งมีมากในพื้นที่) ควรมีแนวทางอย่างไรให้ครบวงจรและยั่งยืน การพัฒนาศักยภาพเด็กก่อนวัยเรียน (ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ที่ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของหน่วยงานต่างๆ) ควรมีกลไกการพัฒนาเพิ่มเติมจากที่เป็นอยู่อย่างไร การให้การศึกษา/พัฒนาทักษะอาชีพของเยาวชนนอกระบบสถานศึกษา ควรมีแนวทางพัฒนาศักยภาพอย่างไร เพื่อปิดช่องว่างที่มีอยู่ในปัจจุบัน การดูแลผู้สูงอายุ ควรมีกลไกอะไรเพิ่มขึ้นจากที่หน่วยงานรัฐดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาฯ

๑. พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทุกช่วงให้เข้าใจ เข้าถึง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำมาสู่การพัฒนาประเพณีปฏิบัติตนอย่างตั้งใจจริงจัง เลื่อมใสและศรัทธาตามวิถีชีวิตของหลักปรัชญา

๒. เด็กก่อนวัยเรียน ต้องแก้ไขปัญหาเด็กขาดสารอาหาร อยากให้ผู้ที่ให้งบประมาณสนับสนุนมาพยายามสอดส่องดูแล ติดตามว่า ทำไมเด็กถึงมีปัญหาขาดสารอาหาร ต้องแก้ไขปัญหารอบครอบครัว ให้พ่อแม่ดูแลเรื่องอาหารเช้า

๓. บูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นเจ้าภาพหลักในพื้นที่ ให้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ ร่วมหารือ แบ่งหน้าที่ให้เจน คอ.บต. คุมทิส และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามนโยบาย (แบ่งงานให้ชัดเจน มีการติดตามงานอย่าใกล้ชิด และมีการประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม)

๔. ขอให้ คอ.บต. สนับสนุนงบประมาณสำหรับอาหารกลางวันสำหรับนักเรียนตาดีกาในวันเสาร์-อาทิตย์ หรือ โรงเรียนสอนพุทธศาสนาที่เรียนในวันเสาร์-อาทิตย์ ในพื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้

๕. การศึกษาเพื่อความมั่นคง จะแก้ไขปัญหาระดับจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้

๖. จะทำอย่างไรในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า คนที่ตกงาน ไม่มีเงินเพื่อซื้อของบริโภค เช่น ข้าวสาร อาหารแห้ง หาวิธีการที่ช่วยให้ประชาชนอยู่ได้ด้วยตนเอง ปลูกพืชผักที่กินได้รอบๆ บ้าน

๗. คนที่ต้องกักตัวที่บ้าน (โควิด ๑๙) ได้รับถุงยังชีพไม่เพียงพอต่อการบริโภคบางครอบครัวอยู่ถึง ๗-๘ คน แต่ได้รับข้าวสาร อาหารแห้ง ไม่เพียงพอต่อการบริโภค เพราะต้องกักตัวอยู่ ๑๔ วัน อยากให้หน่วยงานรัฐจัดสรรถุงยังชีพให้เหมาะสมกับผู้กักตัว/ครอบครัว

๘. ผลักดันให้เกิดโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศ อยากให้มีการคัดเลือก นักศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญพิเศษในแต่ละด้าน เพื่อหนุนเสริมความเป็นเลิศ นำไปสู่ความสำเร็จเพื่อให้กลับมาพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

๙. ยากให้ คอ.บต. หนุนเสริมการศึกษานอกระบบให้มากขึ้น

๑๐. การศึกษามุ่งสู่อาชีพในชุมชน

๑๑. การเพิ่มมูลค่าในสิ่งที่มีในชุมชนเพื่อให้เกิดความยั่งยืน เช่นการเพาะทุเรียน ควรบรรจุ
ในหลักสูตรการสร้างอาชีพ

๑๒. การสร้างเซฟชุมชน

๑๓. การจัดการความรู้ของผู้สูงอายุ/การหนุนเสริมให้ผู้สูงอายุได้ทำสิ่งที่อยากทำ เช่น
การเรียนศาสนาอย่างสมบูรณ์
(การประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)

๓.๗ ในมิติทางศาสนา การส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนา เพื่อเป็นศูนย์กลางความเชื่อ ความศรัทธา เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ทางด้านศาสนาพุทธ มีส่วนใดที่จะต้องดำเนินการเพิ่มเติมทั้งศาสนสถาน กิจกรรมทางศาสนา/ศาสนพิธี การเชื่อมโยงศาสนากับพุทธศาสนิกชน ให้สามารถดำรงอยู่ได้ท่ามกลางสถานการณ์ความไม่สงบ ที่มีมาต่อเนื่องมายาวนาน ด้านศาสนาอิสลาม มีส่วนใดต้องดำเนินการ หรือสนับสนุน เพื่อให้สามารถขยายผลความศรัทธาทางศาสนาไปสู่การสร้างความสุข ความสันติในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และสร้างความภาคภูมิใจให้กับประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งการหาแนวทางที่จะอาศัยศาสนาทุกศาสนามาบูรณาการขับเคลื่อนให้เกิดสันติสุขและให้พื้นที่ภาคใต้เป็นพื้นที่ “พหุวัฒนธรรม” อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาฯ

๑. ปัญหาด้านศาสนาในเบื้องต้นหลักๆ มี อยู่ ๓ อย่างด้วยกัน คือ

(๑.๑) คนทั้งโลกมีประมาณ ๗๐๐๐ กว่าล้านคน ซึ่งมีผู้นับถือศาสนาแล้ว ๒๐๐๐ กว่าล้าน โจรภัยก็คือทำไมเขาไม่นับถือศาสนา เพราะศาสนาเป็นต้นเหตุของ ความขัดแย้งนั่นเอง ดังนั้นจะแก้ไขปัญหาในส่วนนี้อย่างไร

(๑.๒) กลุ่มที่สอง ไม่นับถือศาสนาใดๆ เพราะทุกศาสนาพูดแต่เรื่องนรก

(๑.๓) กลุ่มที่สาม เราจะพัฒนาและแก้ไขปัญหาอย่างไร ให้คนทีนับถือศาสนา ไม่ได้นับถือเพียงแต่ในนาม กล่าวคือต้องปฏิบัติตามหลักศาสนานั้นด้วย เช่น ปัจจุบันผู้นับถือศาสนาคริสต์ แต่ไม่เข้าโบสถ์ ผู้นับถือศาสนาอิสลามกว่าครึ่งไม่เข้ามัสยิด เข้าแต่คนแก่ เด็กไม่มีแล้ว เราก็มุ่งจี้จี้จี้บังคับให้เด็กเรียนศาสนาตั้งแต่ ป.๒ แต่ผลลัพธ์ได้มา กลายเป็นเด็กที่เราบังคับไป แต่ใจไม่มี เพราะฉะนั้นเรามาดูแลศาสนิกของเรา ณ วันนี้คนเริ่มบอบบางและเริ่มที่จะไม่นับถือ คนที่ไม่นับถือยังไม่ใช่ปัญหาหนัก แต่ที่เป็นปัญหาหนักคือ คนที่นับถือแล้วไม่เข้าวัด ไม่เข้ามัสยิด นั่งต่าอย่างเดียว เมื่อเรารวมตัวกัน แล้วก็ไปแก้บมเพาะในเรื่องของตัวเองกัน เราจะได้ต่อยอดให้เยาวชนศาสนิกของเราต่อไป

(การประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๔)

๒. การประกาศใช้ฮุกมปากัตในพื้นที่ อำเภอยะหา จังหวัดยะลา จากการประชุมคณะกรรมการศูนย์ประสานงานด้านเด็กและสตรีในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศป.ดส.) ครั้งที่ ๒/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๖๔ ณ ห้องประชุมใหญ่ ชั้น ๓ ศูนย์ราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ กรณีที่มีการประกาศใช้ฮุกมปากัตในพื้นที่ อำเภอยะหา จังหวัดยะลา ซึ่งได้กลายเป็นประเด็นสาธารณะที่ทำให้เกิดข้อถกเถียงในสังคมเป็นวงกว้าง และกรณีดังกล่าว เกี่ยวข้องกับประเด็นด้านเด็กและสตรีโดยตรง คณะกรรมการศูนย์ประสานงานด้านเด็กและสตรีในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศป.ดส.) จึงได้บรรจุเรื่องนี้เข้าสู่ระเบียบวาระการพิจารณาของที่ประชุมคณะกรรมการศูนย์ประสานงานด้านเด็กและสตรีในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศป.ดส.) ภายหลังการหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น คณะกรรมการศูนย์ประสานงานด้านเด็กและสตรีในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศป.ดส.) มีข้อคิดเห็นและข้อห่วงใยต่อเรื่องดังกล่าว ดังนี้

(๒.๑) แม้ว่าฮุกมปากัต จะเป็นมาตรการทางสังคมที่คนในชุมชนเห็นว่าจะช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของเยาวชนในชุมชนเฉพาะพื้นที่ได้ อย่างไรก็ตาม การออกฮุกมปากัต

ดังกล่าวจะต้องพิจารณาไม่ให้ขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชน หลักกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ พระราชบัญญัติป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. ๒๕๕๙ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นต้น

(๒.๒) กระบวนการในการจัดทำกฎหมายปฏิรูป ต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของคนทุกกลุ่ม ในกรณีนี้ต้องเปิดโอกาสให้เด็กเยาวชนและสตรี เข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นและตลอดกระบวนการ โดยเฉพาะในกระบวนการตัดสินใจ

(๒.๓) การออกมาตรการของกฎหมายปฏิรูป ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อเด็ก เยาวชน และสตรีให้รอบด้าน และคำนึงถึงผลกระทบในระยะยาวด้วย อาทิ มาตรการให้เยาวชนที่ทำผิดกฎหมายปฏิรูป ต้องแต่งงาน อาจจะทำให้เกิดปัญหาการหย่าร้าง การเกิดแม่เลี้ยงเดี่ยวที่ต้องแบกรับภาระทางครอบครัวและเศรษฐกิจ หรือปัญหาทางสังคมอื่นๆ ตามมา

(๒.๔) ก่อนที่จะมีการตัดสินใจให้ดำเนินการใดๆ ต่อเด็กและสตรี ตามมาตรการกฎหมายปฏิรูป ควรเปิดโอกาสให้ทีมสหวิชาชีพ เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและเสนอทางออก

(๒.๕) กรณีมีการละเมิดกฎหมายอาญาที่ร้ายแรงต่อเด็ก เยาวชน และสตรีให้ดำเนินการตามกฎหมาย (การประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๔)

๓. ปัญหาทั้งหมดเกิดขึ้นจากความไม่เข้าใจกันในเรื่องการสื่อสาร ที่ทำไม่ทั่วถึง และเมื่อการสื่อสารเกิดข้อผิดพลาด ก็ไม่มีการอธิบายความว่าข้อถูกต้องเป็นอย่างไร เรื่องจึงบานปลายขึ้นมา กลายเป็นเรื่องของการละเมิดสิทธิมนุษยชน กลายเป็นมีคำถามว่า มันขัดกับหลักรัฐธรรมนูญไหม ต้องตอบให้ชัดว่ากฎหมายปฏิรูปไปขัดรัฐธรรมนูญหรือเปล่า ไปละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่ ปัญหาคือ หน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องนี้ ไม่แสดงความคิดเห็นอะไร (การประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๔)

๔. การใช้ศาสนสถานเป็นศูนย์กลางการพัฒนาชุมชน ไม่ว่าจะเป็วัด มัสยิด โบสถ์ ไม่อยากให้ใช้เฉพาะทำศาสนพิธีทางศาสนาอย่างเดียว แต่เราสามารถใช้เป็นศูนย์กลางทุกอย่างในการพัฒนาคุณภาพชีวิต (การประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๔)

๕. โรงเรียนวิถีไทยในหลักธรรมของศาสนา โรงเรียนวิถีพุทธมีปัญหาเยอะ เพราะฉะนั้นคิดใหม่ว่า ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทุกโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนวิถีไทย ในหลักธรรมของศาสนา วิถีไทย คือวิถีของคนไทยที่มีการดำเนินชีวิตอย่างไรในแต่ละชุมชนในแต่ละที่ และปฏิบัติตามหลักธรรมศาสนาของแต่ละคนที่นับถือ สถานศึกษาต้องเอาสิ่งเหล่านี้เข้ามาช่วย คุณจะบูรณาการอย่างไรเป็นหน้าที่ของคุณ แต่ต้องการให้ทุกสถานศึกษาใช้สถานศึกษาของคุณเป็นสถานศึกษาวิถีไทยในหลักธรรมของศาสนา (การประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๔)

๓.๘ ประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับด้านศาสนา การศึกษา และการเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษา

๑. การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กเป็นศูนย์กลางกิจกรรมชุมชน อย่าคิดว่าโรงเรียนขนาดเล็กเป็นปัญหา ไม่มีเด็ก ไม่มีครูไม่เป็นไร แต่คนที่เป็เจ้าของอย่าชี้เหนียว เอาโรงเรียนขนาดเล็ก มาเป็นสถานที่ศูนย์กลางการพัฒนาชุมชนและสังคม ให้สังคมเข้าไปใช้ ให้หน่วยงานเข้าไปใช้ ให้โรงเรียนขนาดเล็กเหล่านี้ บูรณาการกับทุกฝ่ายให้มาเป็นศูนย์กลางเหมือนกับศาสนสถาน เพราะฉะนั้นถ้าเราทำ อย่างนี้ได้ โรงเรียนขนาดเล็กก็จะเป็นปัญหาที่บรรเทาได้ เพราะเราสามารถใชัสมบัติเหล่านี้ให้เกิดประโยชน์กับสังคมกับชุมชนได้ (การประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๔)

๒. นำศาสตร์พระราชาไปปฏิบัติจริงในทุกโรงเรียน อยากให้โรงเรียนใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ นำศาสตร์พระราชาไปปฏิบัติให้เห็นภาพจริง จับต้องได้ ศาสตร์พระราชาที่มีรายละเอียดไปทำมาให้เป็นรูปธรรม (การประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๔)

๓. การศึกษาพัฒนาผู้สูงอายุ เป็นเรื่องที่น่าคิดในอนาคต สังคมโลกและสังคมเมืองของเรา เป็นสังคมที่เข้าสู่ผู้สูงอายุ ทำอย่างไรเรื่องการศึกษาที่จะให้ผู้สูงอายุอยู่อย่างมีความสุข เพราะฉะนั้น ศูนย์บริการผู้สูงอายุจะทำอย่างไร ใครเป็นผู้รับผิดชอบผู้สูงอายุในชุมชนน่าจะมีไหม ในอำเภอมีไหม จะทำให้ ผู้สูงอายุอยู่อย่างมีความสุข ได้อย่างไร ผู้สูงอายุที่มีบุตรหลานดูแลไม่เป็นไร ผู้สูงอายุบางคนไร้ที่พึ่ง ไร้ผู้ดูแลมี ปัญหา เราจะเอาผู้สูงอายุเหล่านี้มาให้เขาดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างไร ต้องเป็นหน้าที่ของการศึกษาต้อง เป็นหน้าที่ของพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จะต้อง มาร่วมบูรณาการร่วมกันที่จะทำให้สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้น (การประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๔)

(๔) ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

๔.๑ ในมิติทางด้านสุขภาพ การให้บริการสุขภาพแต่ละระดับ ควรมีการปรับปรุง พัฒนา/ยกระดับ ในส่วนใดบ้าง อาทิ ในระดับตำบลที่มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำ หมู่บ้าน (อสม.) เป็นกลไกสำคัญและถือว่าเป็นระบบสาธารณสุขปฐมภูมิ ควรมีการปรับปรุง พัฒนาอย่างไร ให้สามารถดูแลสุขภาพของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในมิติ ป้องกัน รักษาฟื้นฟู โดยมีตัวชี้วัด ที่สำคัญคือ ประชาชนมีสุขภาพดีขึ้น เจ็บป่วยน้อยลง ถ้าเจ็บป่วยสามารถดูแลรักษาได้ โดยการพึ่งพา การรักษาในระดับทุติยภูมิหรือในโรงพยาบาลชุมชน/โรงพยาบาลศูนย์น้อยที่สุด

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาฯ

มิติด้านสุขภาพ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ถือเป็นส่วนส่วนสำคัญในการบริการ สาธารณสุขที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ฉะนั้น สิ่งที่สำคัญที่สุด การบริการที่มีประสิทธิภาพ อุปกรณ์ทาง การแพทย์และบุคลากรทางการแพทย์ก็ต้องมีให้เพียงพอพร้อมด้วยเช่นกัน ทางคณะกรรมการในอนุกรรมการ ด้านนี้ จึงมองเห็นความสำคัญที่จะต้องสนับสนุนอุปกรณ์ (การประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๔)

๔.๒ ในมิติทางการเข้าถึงทรัพยากรพื้นฐาน/ที่ดินทำกิน ประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดน ภาคใต้ประสบปัญหาเรื่องที่ดินทำกินจำนวนมาก เนื่องจากสภาพทางภูมิศาสตร์ภาคใต้เป็นพื้นที่ป่าเขาและ ชายฝั่งซึ่งเป็นพื้นที่สงวนสำหรับรักษาสภาพป่าต้นน้ำและทรัพยากรธรรมชาติ จึงทำให้ประชาชนจำนวนมาก ทำกินในที่ดินของรัฐ หรือไม่มีที่ดินทำกินเลย ขณะนี้หน่วยงานต่างๆกำลังเร่งแก้ไข จึงขอรับการสนับสนุน การศึกษาแนวทางเพิ่มเติมที่เป็นไปได้ ในการแก้ปัญหาที่ดินที่เกิดความสมดุลที่สุด กล่าวคือ ประชาชน สามารถทำกินได้ในขณะที่สภาพป่าต้นน้ำที่สำคัญหรือป่าชายเลนไม่ถูกทำลาย ควรจะดำเนินการอย่างไรบ้าง ทั้งที่ดินสาธารณประโยชน์ ที่ดินในเขตอนุรักษ์บางพื้นที่ เช่น เขตห้ามล่าพันธุ์สัตว์ป่าที่ปัจจุบันเป็นชุมชนเมือง ที่ดินเขตปฏิรูปที่ดินที่เป็นผืนกว้างขนาดใหญ่ เป็นต้น เชื่อว่า ถ้าแก้ปัญหาเรื่องที่ดินทำกินได้อย่างมี ประสิทธิภาพจะเชื่อมโยงไปสู่การแก้ปัญหาและพัฒนาด้านอื่นๆ ให้มีประสิทธิภาพเช่นกัน เช่น การพัฒนา เศรษฐกิจการพัฒนาสังคม

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาฯ

มิติด้านทรัพยากรและที่ดิน ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประสบปัญหาเรื่องที่ดินทำกิน จำนวนมาก ปัญหาที่เจอประชาชนทำมาหากินในที่ดินของรัฐ ปัญหากรณีสร้างบ้านไม่สามารถออกบ้านเลขที่ได้ ไม่สามารถขอใช้ไฟฟ้า คณะกรรมการที่ปรึกษาฯ จึงเห็นควรที่จะเสนอให้มีการสร้างการรับรู้เกี่ยวกับ สิทธิเกี่ยวกับ ที่ดินทำกิน (สวัสดิการของรัฐ) แต่งตั้งคณะกรรมการจัดการที่ดินระดับอำเภอ โดยมีโครงสร้างที่ประกอบด้วย นายอำเภอ สำนักงานที่ดิน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน (การประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๔)

๔.๓ ในมิติของการสร้างโอกาสและความเสมอภาคในระดับเยาวชน เยาวชนในทุกภูมิภาคของประเทศล้วนมีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนทิศทางและอนาคตของบ้านเมือง โดยเฉพาะภาคใต้ตอนล่างยังมีความสำคัญเพราะเยาวชนคือกลุ่มคนที่จะชี้ชะตาของสังคมที่จะเดินไปสู่ความสงบและสันติสุข ดังนั้น จึงขอรับข้อเสนอแนะว่าทิศทางการพัฒนาศักยภาพเยาวชนชายแดนใต้ในภาพรวมควรมีทิศทางใด กลุ่มเฉพาะที่ต้องแก้ปัญหาเร่งด่วน เช่น เยาวชนนอกสถานศึกษาที่ต้องมีทักษะในการประกอบอาชีพและมีงานทำ ควรจะขับเคลื่อนอย่างไร เริ่มต้นที่จุดใด จะให้องค์กรใดเป็นศูนย์กลาง เป็นต้น การมีส่วนร่วมในการพัฒนาและแก้ปัญหาสังคมกลไกที่มีอยู่ในปัจจุบันมีประสิทธิภาพมากน้อยแค่ไหน ควรปรับปรุงควรเพิ่มบทบาทอย่างไร เป็นต้น

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษา

๑. มิติด้านเยาวชน เสนอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเจ้าภาพหลักในการพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเยาวชน ๑ ตำบล ๑ พื้นที่สร้างสรรค์ เพื่อให้เยาวชนได้มีกิจกรรมในสังคมและเป็นพื้นที่แห่งการเรียนรู้ของเยาวชน

๒. ปัญหาเด็กท้องก่อนแต่ง ในหลายพื้นที่ที่มีปัญหาเรื่องนี้และยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างแท้จริง ควรต้องมีการพัฒนาการศึกษาเด็กนอกระบบ สำหรับเด็กที่ไม่เข้าโรงเรียนตามระบบ เพราะฉะนั้นต้องมีการพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพ ให้เด็กเหล่านี้มีอาชีพมีรายได้ด้วย (การประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๔)

๔.๔ ในมิติของการสร้างโอกาสและความเสมอภาคในกลุ่มสตรี ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มสตรีมีความเกี่ยวโยงในหลายๆด้าน ด้านหนึ่งเป็นกลุ่มที่เป็นกำลังทางเศรษฐกิจที่ต้องทำงานหารรายได้เลี้ยงครอบครัว อีกด้านหนึ่ง ต้องทำหน้าที่ดูแลบุตรและสมาชิกในครอบครัว ในขณะที่หลายคนเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบ ซึ่งทำให้มีภาระในการทำหน้าที่ต่างๆ หนักหน่วงขึ้น จึงขอรับข้อเสนอแนะว่าในภาพรวมการพัฒนาศักยภาพสตรีชายแดนใต้ ควรมีทิศทางอย่างไร สำหรับกลุ่มเฉพาะที่ขาดโอกาสทั้งการศึกษาการทำงาน ผู้ที่ยากจน/ตกเกณฑ์ รวมทั้งผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบ ควรมีแนวทางแก้ปัญหาให้ครอบคลุม ทัวถึง และยั่งยืนอย่างไร ในแต่ละเรื่องควรให้หน่วยงานใดเป็นแกนกลางดำเนินงาน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษา

๑. มิติด้านสตรี ปัญหาหญิงหม้ายในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งจริงๆ แล้วหญิงหม้ายค่อนข้างที่จะเข้าถึงสวัสดิการของรัฐมาก เพราะว่ามีหลายหน่วยงานหลายองค์กรที่จะทำในเรื่องของการเยียวยา การช่วยเหลือส่งเสริมการประกอบอาชีพ แต่ส่วนหนึ่งที่มีหญิงเหล่านี้ไม่ได้เป็นหม้ายจากเหตุการณ์ความไม่สงบ แต่เป็นแม่เลี้ยงเดี่ยวกลับไม่มีที่พึ่ง หน่วยงานของรัฐเข้ามาช่วยเหลือ ไม่มีการส่งเสริมอาชีพให้กับผู้หญิงเหล่านี้

๒. ปัญหาการล่องละเมิดทางเพศ ผู้หญิงส่วนใหญ่ที่เจอปัญหานี้มักจะไม่กล้าที่จะไปแจ้งความไปขอความเป็นธรรม เพราะฉะนั้นสิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องที่ผู้หญิงยังต้องเผชิญกับปัญหาเหล่านี้อยู่

๓. ให้สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดมีตัวแทนสตรี รัฐควรส่งเสริม สนับสนุน และให้งบประมาณในการจัดกิจกรรมของสตรีเพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนงานในการพัฒนาพื้นที่ รัฐควรสนับสนุนกำหนดสัดส่วนสตรีให้มีผู้หญิงเข้าไปนั่งในการตัดสินใจทุกระดับ ข้อเท็จจริงในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ เรายังขาดผู้หญิงเข้าไปนั่งในการพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในสัดส่วน ๗๐/๓๐ เราขอแค่สัดส่วนของผู้หญิงแค่ ๓๐ ที่เข้าไปนั่งในกรรมการไม่ว่าจะเป็นระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด จนถึงระดับนโยบาย ควรที่จะต้องคำนึงถึงในเรื่องนี้ และเรายังมองว่าชุมชนที่เป็นพหุวัฒนธรรมก็ควรที่จะต้องคำนึงในมิติของความ เป็นพุทธ ความเป็นมุสลิมในการเข้าไปนั่งในตำแหน่งการตัดสินใจในทุกระดับ เพราะเรามองว่าสัดส่วนเหล่านี้สร้างการมีส่วนร่วมครอบคลุมทุกกลุ่มทุกระดับ

๔. ทุกมิติเป็นส่วนสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นด้านสุขภาพ ด้านการเข้าถึงทรัพยากรพื้นฐาน/ที่ดินทำกิน มิติการสร้างโอกาสในระดับเยาวชน กลุ่มสตรี รวมทั้งการเข้าถึงสวัสดิการของรัฐ ประเด็นหลัก ที่ทำให้น้องเสียโอกาส คือ การสร้างการรับรู้ให้กับพี่น้องประชาชน ต้องขับเคลื่อนให้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรม รัฐมีหน่วยงานกระทรวง ทบวง กรม ท้องที่ ท้องถิ่น ที่รับผิดชอบงานเหล่านี้อยู่แล้ว เราจะทำอย่างไรที่จะให้หน่วยงานเหล่านี้ตอบสนองความต้องการของพี่น้องประชาชนได้อย่างเป็นรูปธรรม

๕. ด้านการสื่อสารสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของประชาชน

๕.๑ การสร้างการรับรู้ข้อมูลและสร้างความเข้าใจไปสู่ประชาชนในภาพรวม สภาพพื้นที่ของจังหวัดชายแดนภาคใต้มีปัญหาสังคมและทั่วมหลายด้าน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีจำนวนมากทั้งในเชิงการเมืองทางธุรกิจ ครอบคลุมทั้งภายในและผลประโยชน์ของต่างประเทศ ดังนั้น ข่าวสารและการสื่อสารไปสู่การรับรู้ของประชาชนจึงมีหลายรูปแบบ หลายทิศทาง ซึ่งส่งผลทั้งเชิงบวกและลบต่อการแก้ปัญหาและพัฒนาพื้นที่ ดังนั้น จึงขอรับข้อเสนอแนะว่า การสร้างการรับรู้และความเข้าใจต่อประชาชนในภาพรวมว่า ควรจะวางทิศทาง นำหนัก อย่างไร ทั้งในมิติเชิงพื้นที่ ในแต่ละกลุ่มเช่น เยาวชน สตรี คนวัยทำงาน ผู้สูงอายุ สถาบันการศึกษา คนที่อยู่ในเมือง คนในพื้นที่ห่างไกล เป็นต้น เครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารที่มีอิทธิพลต่อกลุ่มต่างๆ ที่กล่าวมา ควรให้นำหนักในรูปแบบใด (ตามลำดับ)

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาฯ

๑. เรื่องการสื่อสาร เรื่องการประชาสัมพันธ์ เป็นเรื่องทางเชิงบวกอย่างเดียว แต่ในเรื่องจริงๆ แล้วยังมีเรื่องของไอโอ ยังมีเรื่องของเฟคนิวส์ เพราะฉะนั้นเราต้องแยกกันระหว่างเรื่องการประชาสัมพันธ์ และเรื่องไอโอ เฟคนิวส์ เราผู้รับข่าวสารต้องรู้จักกลั่นกรองในการบริโภคข่าวสารด้วย

๒. การมีส่วนร่วมของประชาชน

♦ เราต้องมีส่วนร่วมของประชาชนด้วย ไม่ใช่ประชาชนมีส่วนร่วมกับเราอย่างเดียว ถ้าเราไม่ลงพื้นที่ ไม่ทำเวทีสัญจร เราก็จะได้ฟังแต่เรา เราควรจะมีเวทีสัญจรขนาดเล็ก ไปรับฟังปัญหาของชาวบ้าน

♦ การรับฟังสภาประชาชนในทุกสาขาวิชาชีพ เพราะฉะนั้นเรามีคณะ ๖ ด้าน เราอาจจะบูรณาการชุดขนาดเล็กลงไปรับฟังถึงพื้นที่ของประชาชนในแต่ละเดือน แต่การออกแบบนั้นเราต้องคิดกันอีกทีว่าเราจะออกแบบกันยังไง

♦ การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องกับองค์กรต่างๆ ในต่างประเทศเกี่ยวกับปมปัญหาของจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นเรื่องที่สำคัญยิ่ง เพราะ ณ วันนี้ การสร้างความเข้าใจในพื้นที่และในประเทศ ศอ.บต. และหน่วยงานความมั่นคง รวมทั้งหน่วยงานอื่นๆ ได้ดำเนินการในการสร้างความเข้าใจได้ดีขึ้นแล้ว ส่วนกลุ่มที่ “ไม่เข้าใจ” เพราะเป็นกลุ่มที่ถูก “จัดตั้ง” เช่น เอ็นจีโอในพื้นที่ และภาคประชาสังคมในพื้นที่ ในปิกทางการเมืองของขบวนการแบ่งแยกดินแดน “ปีอาร์เอ็น” ศอ.บต. และหน่วยงานที่รับผิดชอบ ต้องใช้นโยบายอื่นๆ ในการแก้ปัญหา ไม่ใช่แก้ด้วยการ สร้างความเข้าใจเพียงอย่างเดียว ซึ่งยังไม่เพียงพอ

♦ การสร้างความเข้าใจให้กับ องค์กรต่างประเทศ ศอ.บต. ต้องมี เจ้าหน้าที่ ซึ่งทำหน้าที่ ในด้านการ “สื่อสารกับสังคม” ที่เข้าใจถึงบริบทของปัญหา และมีความรอบรู้ในการที่จะ นำเสนอ ข่าวสาร บทความ สกู๊ปข่าว และอื่นๆ ทั้งในช่องทาง “ปกติ” และ “ช่องทางของ” สื่อใหม่” โดยต้องอาศัยสื่อจาก ส่วนกลางเป็นด้านหลัก ในการ “ส่งสาร” ไปได้ทั่วโลก ซึ่งที่ผ่านมา “บทความ” ต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น ที่มีผลกระทบกับ องค์กรต่างชาติ ที่เข้ามาแทรกแซงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ถูก ส่งต่อ ไปยังสื่อต่างประเทศ และมีการแปลเป็นภาษาต่างประเทศ โดยองค์กร ที่วิพากษ์วิจารณ์ และ เกี่ยวข้อง

♦ ประเด็นปัญหาของการสื่อสารกับองค์กรต่างประเทศ หมายถึงถึงสหประชาชาติด้วยนั้น ต้องมีการประสานงานกับกระทรวงต่างประเทศด้วย เพื่อที่จะได้มีข้อมูลที่ชัดเจน ถูกต้องครบถ้วน เพื่อที่หน่วยงานในพื้นที่สามารถใช้ประโยชน์และตอบโต้ได้ตรงประเด็น และเพื่อที่จะได้ทราบถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นภายหลังจากการดำเนินการ

♦ ณ วันนี้ช่องทางการสื่อสารด้วย “โซเชียลมีเดีย” สามารถที่จะสื่อสารได้ทั้งโลก เพียงแต่ ต้องมีการกำหนดเป้าหมายให้ชัดว่า เราต้องการสื่อสารแบบแนวราบหรือแนวตั้ง ต้องการเข้าถึงเฉพาะกลุ่มหรือครอบคลุมทั้งหมด ซึ่งล้วนสามารที่จะทำได้โดยผ่านขบวนการ ร่วมคิดร่วมทำ ในระดับมีอาสาสมัคร

♦ ส่วนองค์กรต่างชาติที่เข้ามาปฏิบัติการในพื้นที่ เขาทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เราจะต้องเกาะติด และนำเสนอความเคลื่อนไหว และวิพากษ์ วิวิจารณ์ และให้ประชาชนในพื้นที่รับรู้เป็นอันดับแรก ส่วนอันดับต่อไปคือ การนำเสนอข่าวต่อสาธารณชนถึง บทบาท ขององค์กรเหล่านั้น ด้วยการให้คนในพื้นที่และองค์กรในส่วนกลาง เช่นนักวิชาการ และอื่นๆ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งจะทำการนำเสนอมีน้ำหนักที่องค์กรต่างประเทศต้องรับฟัง

๕.๒ การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศ ประเด็นนี้มีความสำคัญเนื่องจากส่งผลโดยตรงต่อสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนั้น จึงขอรับข้อเสนอแนะว่าควรใช้กลไก (เครื่องมือ วิธีการ) อย่างไรให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์กับประเทศชาติและประชาชนสูงสุดในการสื่อสาร สร้างความเข้าใจกับต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศ ทั้งองค์กรในกรอบ/ร่มธง ของสหประชาชาติ และองค์กรนอกภาครัฐ (NGO) องค์กรนอกภาครัฐระหว่างประเทศ (INGO) ที่เข้ามาเยือนหรือดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดชายแดนภาคใต้

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษา

๑. การสื่อสารที่สร้างความเข้าใจเฉพาะเรื่องที่เป็นที่สนใจของประชาชน ดังนี้

(๑.๑) ต้องวิเคราะห์ว่าเรื่องที่เกิดขึ้น จริง หรือ เท็จ ถ้าเป็นเรื่องจริง ต้องรวบรวมข้อมูลข่าวสาร ทั้งหมด เพื่อที่จะรู้ประเด็นของเรื่อง และเลือกวิธีการในการ สื่อสาร สร้างความเข้าใจ โดยใช้เครื่องมือที่เหมาะสม เช่นการใช้ผู้รู้ในพื้นที่ทำการชี้แจง การใช้สื่อที่คนในพื้นที่ รับรู้และ เข้าใจ ในการ สื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจที่ครบถ้วน ซึ่งต้องเป็นการสร้างความเข้าใจด้วยเหตุและผล ด้วยหลักฐานเชิงประจักษ์ ซึ่งเช่นเดียวกับถ้าเรื่องนั้นเป็นเรื่องเท็จ ก็ใช้หลักการเดียวกัน โดยต้องชี้ให้เห็นด้วยหลักฐานเชิงประจักษ์ เช่นกัน

(๑.๒) ตัวอย่างของการพัฒนาเมืองต้นแบบ หรือ เมืองอุตสาหกรรมแห่งอนาคต ต้องเริ่มสร้างความเข้าใจเบื้องต้น ที่ต้องมีขั้นตอนการรับรู้แบบให้ค่อยๆ ซึมซับ” เพื่อรอกการ”ตกผลึก” อย่านำวิธีการที่รวมรัดตัดตอน อย่านำเสนอแต่เรื่องของประโยชน์ของโครงการ แต่ต้องนำเสนอแบบ”สร้างสมดุล” ที่มีทั้งได้ ทั้งเสีย เพื่อที่จะทำให้การ “โต้แย้ง” น้อยลง

(๑.๓) ที่สำคัญต้องเริ่มที่ท้องถิ่น โดยการให้คนในท้องถิ่น หรือ ในพื้นที่เป็นผู้ดำเนินการ และต้องเป็นกลุ่มคนที่มีความเข้าใจเรื่องของการ “สื่อสารกับสังคม” จริงๆ ตั้งแต่เข้าใจ วิถีชีวิต ของคนในพื้นที่ เข้าใจระบบความคิด ความเชื่อ ของคนในพื้นที่ ต้องมีวิธีการในการ แบ่งแยก คนในพื้นที่ออกเป็นกลุ่ม เพื่อง่ายต่อการสื่อสารทั้งในเชิงพื้นที่ และในเชิงการรับรู้ของผู้คนทั้งประเทศ

(๑.๔) การสื่อสารในพื้นที่ต้องใช้ ข้อมูลเชิงประจักษ์ ที่ทำให้เห็นภาพ หรือเห็นจริง เช่นการมีโรงงานอุตสาหกรรมแล้ว “นกเขาไม่ขัน” จริงหรือไม่ ถ้าจริงก็ต้องมีตัวอย่าง ถ้าไม่มีตัวอย่างที่เสียหาย และคนในพื้นที่ยังประกอบอาชีพนี้อยู่และเติบโตอย่างปกติ ก็แสดงว่าเป็นเรื่องที่ถูก “มโน” หรือ สร้างเรื่องเท็จขึ้นมา เพื่อให้ชาวบ้านหลงผิด ซึ่งมีตัวอย่างที่เป็น เรื่องเท็จมากมาย ที่ ฝ่าย “เห็นต่าง” ใช้การการปลุกระดมประชาชนให้เชื่อในทางผิดๆ เพียงแต่ กลุ่มคน ที่มีหน้าที่ในการ สร้างความเข้าใจ กับประชาชน ไม่ได้ หยิบยก ข้อมูลในเชิงประจักษ์ในพื้นที่มาใช้ให้เป็นประโยชน์ เท่านั้นเอง

โดยที่ผ่านมา ความล้มเหลวที่เกิดขึ้น เกิดจากการ (๑) ใช้หน่วยงาน ใช้กลุ่มคนที่ไม่มีความเข้าใจปัญหาของพื้นที่ (๒) ไม่เข้าใจถึงวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ ซึ่งแต่ละพื้นที่มีความคิด ความเชื่อที่ไม่เหมือนกัน (๓) ให้วิธีการรวมรัดตัดตอนในการ สื่อสารกับสังคม (๔) ให้ข้อมูลที่ไม่ครบถ้วน จนกลายเป็นประเด็นให้ “ผู้เห็นต่าง” นำไปได้แย้งและมีน้ำหนัก (๕) หน่วยงานที่รับผิดชอบ มีหลักคิดเก่าๆ ด้วยการใช้อำนาจคนที่ “เห็นด้วย” และ “เห็นต่าง” เป็นตัวชี้วัด ซึ่งเป็นวิธีการคิดที่ผิดพลาด

และที่สำคัญ ไม่มีการแต่งตั้ง หน่วยงาน หรือ องค์กร ที่เป็น “มืออาชีพ” เข้าไปดำเนินการอย่างต่อเนื่อง งานด้าน สื่อสาร หรือ ประชาสัมพันธ์ อยู่ในวงจำกัด ขาดการวิเคราะห์ปัญหา วิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งของการ ใช้สื่อ ว่าควรจะใช้ สื่อแบบไหน อย่างไร ในการ สื่อสาร ถึง ประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง เศรษฐกิจ ปากท้อง การศึกษา ปัญหา ว่างาน และ การเติบโตของเศรษฐกิจ ที่เชื่อมโยงระหว่างกลุ่มทุนส่วนกลาง กลุ่มทุนต่างประเทศ และกลุ่มทุนในพื้นที่ การ สร้างความเข้าใจแบบ “ไม่ลงทุน” และไม่มี “มืออาชีพ” คือ ปัญหาที่ทำให้การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ ไม่ได้ผล

๒. อีกประเด็นปัญหาหนึ่งคือ “การผลิตซ้ำ” ซึ่งมีความสำคัญยิ่งเกี่ยวกับพื้นที่ ความมั่นคง ที่หน่วยงานการสื่อสาร, การประชาสัมพันธ์ จะต้องรู้จักวิธีการ “ผลิตซ้ำ” ของข่าวสาร ที่ต้องการ “สื่อ” ถึงประชาชนที่ผ่านมาหน่วยงานที่รับผิดชอบ ทำการข่าวแบบ “รูทีน” ไม่มีการจัดความสำคัญ ความเร่งด่วนของปัญหาที่เกิดขึ้น และไม่มีการ “ผลิตซ้ำ” ในปัญหาที่ยังไม่คลี่คลาย ผิดกับฝ่ายตรงข้ามที่ใช้วิธี “ผลิตซ้ำ” คือการนำ ประเด็นของปัญหาที่ต้องการ “สื่อ” พุดซ้ำแล้วซ้ำอีก จนผู้ฟังหรือผู้ “รับสาร” ซึมซับ และเชื่อว่าเป็นเรื่องจริงในที่สุด

๕.๓ การสื่อสารสร้างความเข้าใจ ในเรื่องเฉพาะที่เป็นที่สนใจของประชาชนการแก้ปัญหาและพัฒนาหลายด้านมีความเกี่ยวข้องกับโยงหลายมิติ ทั้งเชิงพื้นที่ หน่วยงานราชการ ภาคประชาสังคม ภาคประชาชนจึงขอรับข้อเสนอแนะในการสร้างการรับรู้ สร้างความเข้าใจในแต่ละเรื่องเป็นการเฉพาะ เช่น การพัฒนาเมืองต้นแบบอุตสาหกรรมแห่งอนาคตที่มีเป้าหมาย สร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างหลักประกันให้กับเยาวชนที่จบการศึกษามีทักษะเฉพาะด้านและประชาชนที่เป็นแรงงานทั่วไป ให้มีความเข้าใจเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาที่มุ่งประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ หรือการสร้างความเข้าใจมาตรการต่างๆ ของภาครัฐที่มุ่งแก้ปัญหาให้กับประชาชนด้านต่างๆ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษา

การมีส่วนร่วมของประชาชนยังเกิดขึ้นน้อยมากในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นเพราะยังขาดการขับเคลื่อนของแนวทาง หรือ นโยบายการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างจริงจัง และไม่ต่อเนื่อง แม้ว่าหน่วยงานต่างๆ จะมีการเข้าใจ “จัดตั้ง” มวลชนในพื้นที่ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน แต่หลังจากที่ตั้งแล้ว ก็ไม่มีการ “ขับเคลื่อน” ที่เป็น “รูปธรรม” ซึ่งในจังหวัดชายแดนภาคใต้มี “มวลชน” จัดตั้งจากหลายหน่วยงาน แต่บางหน่วยงานมีการประชุมปีละครั้ง และไม่มีเป้าหมาย ไม่มีแผน ไม่มีงบประมาณในการให้กลุ่มมวลชนขับเคลื่อนในภารกิจตามแผน

- ♦ ยกตัวอย่าง ศอ.บต. ซึ่งมีเครื่องมือที่ดีที่สุด ใกล้ชิดประชาชน ใกล้ชิดปัญหาที่สุด และเป็นเครื่องมือที่มี “รายจ่าย” คือ “บัณฑิตอาสา” ซึ่ง ศอ.บต. สามารถที่จะ ใช้งานบัณฑิตอาสาในการรวมปัญหาทุกปัญหาของทุกพื้นที่มาเป็น “ฐานข้อมูล” และใช้บัณฑิตอาสา และหน่วยงานอื่นๆ ที่ขึ้นต้นว่า “อาสา” ซึ่งมีอยู่ทุกหมู่บ้าน ตำบล เพื่อให้เป็นผู้สร้างความเข้าใจกับประชาชนในเรื่องที่ ศอ.บต. ต้องการ “สื่อสาร” เริ่มจากหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ นี่คือเครื่องมือที่มีอยู่แล้ว และเป็นเครื่องมือที่ทรงพลัง เพียงแต่ไม่มีการใช้ให้เป็นประโยชน์เท่านั้น

- ♦ การให้ประชาชนมีส่วนร่วม ต้องวิเคราะห์ก่อนว่า การมีส่วนร่วมของเขา เขาทำอะไร และเสียอะไร ถ้าเป็นการมีส่วนร่วมที่ประชาชนได้ประโยชน์ เป็นเรื่องที่ที่เขาพร้อมที่จะมีส่วนร่วม แต่ถ้าเป็นเรื่อง ที่เสียประโยชน์ การให้เขามีส่วนร่วมก็สามารถทำได้ ด้วยการสร้างความเข้าใจว่า สิ่งที่เขาเสียไป ผู้ที่ได้

ประโยชน์คือ “ส่วนรวม” คือ “ประเทศชาติ” เป็นปัญหาของการ “เสียสละ” ร่วมกัน เพื่อให้ “ส่วนรวม” ได้รับประโยชน์

♦ ที่ผ่านมา หน่วยงานของรัฐระดับล่าง ตั้งแต่ ตำบล อำเภอ ผู้นำท้องที่ ท้องถิ่น จะมีส่วนร่วมกันเอง และ “กีดกัน” ไม่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เริ่มตั้งแต่การพัฒนาหมู่บ้าน ตำบล ซึ่งสังเกตได้ว่า คณะกรรมการหมู่บ้าน หรือกฎหมาย เป็นเรื่องที่ดี แต่กลับล้มเหลว เพราะ ประชาชนไม่เข้ามามีส่วนร่วม จนกลายเป็นเรื่องของกำนันกับผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้ดำเนินการ โดยอ้างประชาชน

♦ นักการข่าว ผู้ต้องการใช้กระบวนการสื่อสารต้องรู้ถึงความหมาย และความสำคัญของการสื่อสารในด้านของจุดประสงค์, ประโยชน์, วัตถุประสงค์ของข่าว ดังนี้

⇒ จุดประสงค์ที่จะเสนอเรื่องราวต่างๆ ได้แก่ ข้อมูลข่าวสาร ข้อเท็จจริง ความรู้สึก ความคิด ความต้องการ รวมไปถึงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลรับรู้

⇒ การสื่อสารมีประโยชน์อย่างยิ่งทั้งต่อบุคคลและสังคม บุคคลสามารถรับรู้ ความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของผู้อื่น ก่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

⇒ การสื่อสารก่อให้เกิดสังคมตั้งแต่ระดับกลุ่มคน ครอบครัว ไปจนถึงชุมชน ในตำบล อำเภอ จังหวัด ประเทศ และสังคมโลก

⇒ การสื่อสารเป็นกระบวนการที่ทำให้สังคมเจริญก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้งทำให้ มนุษย์สามารถสืบทอดและพัฒนาวัฒนธรรมของตนเอง รวมทั้งเรียนรู้และรับรู้วัฒนธรรมของสังคมอื่นเพื่อนำมาปรับปรุงวัฒนธรรมของตน ตลอดจนสามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมไปสู่คนรุ่นใหม่ได้อย่างไม่จบสิ้น

♦ การพัฒนาเมืองต้นแบบอุตสาหกรรมแห่งอนาคต ได้ประชาสัมพันธ์อย่างมีส่วนร่วม จากทุกภาคส่วน ทั้งในพื้นที่และต่างพื้นที่ ในเรื่องดังกล่าว มากน้อยเพียงใด

⇒ ความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของปัจเจกบุคคล – เช่น ร้านค้า โรงพยาบาล งานเลี้ยง เป็นต้น

⇒ ความสำคัญต่อการติดต่อระหว่างปัจเจกบุคคลกับสังคม - รวบรวมความเป็นไปของสังคมสามารถค้นหาได้จากหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ หรืออินเทอร์เน็ต สื่อมวลชนจะเป็นผู้กระจายข้อมูล ข่าวสารของสังคม

⇒ ความสำคัญต่อการพัฒนาสังคม และความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี – สังคม จะพัฒนาก้าวหน้าได้โดยทั่วถึงต้องอาศัยการสื่อสารทั้งระดับบุคคล เช่น พัฒนาการ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน

⇒ ความสำคัญต่อความเป็นมาและเป็นไปของประชาชนในสังคม – การค้นคว้า ศึกษาและจดบันทึกข้อมูลทางประวัติศาสตร์ ทำให้เกิดการศึกษาค้นคว้าความเป็นมาของสังคมว่าเจริญมาอย่างไร

“การสื่อสาร คือ กระบวนการที่ความคิดหรือข่าวสารถูกส่งจากแหล่งสารไปยังผู้รับสารโดยมีเจตนาที่จะเปลี่ยนพฤติกรรมบางประการของผู้รับสาร”

♦ การพัฒนาเมืองต้นแบบอุตสาหกรรมแห่งอนาคต ได้ประชาสัมพันธ์ให้บุคคล กลุ่มบุคคลในพื้นที่ที่พัฒนาเปลี่ยนแปลง มีส่วนร่วมในเรื่องดังกล่าว มากน้อยเพียงใด

วัตถุประสงค์ของการสื่อสาร

(๑) เพื่อให้ข่าวสารและความรู้ เช่นการเรียนการสอน การเสนอข่าวในหนังสือพิมพ์

(๒) เพื่อชักจูงใจ เพื่อแลกเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมของผู้รับสารให้คล้อยตาม เรื่องที่เราต้องการจะสื่อสาร เช่น การโฆษณาเพื่อจูงใจให้ลูกค้าซื้อสินค้า

(๓) เพื่อความบันเทิง เช่น การจัดรายการเพลง หรือเกมต่างๆ ทั้งทางวิทยุและ โทรทัศน์ในการสื่อสารที่ดีควรรวบรวมวัตถุประสงค์เหล่านี้เข้าด้วยกัน เพราะในกิจกรรมการสื่อสารแต่ละ อย่างนั้นมักจะมีหลายวัตถุประสงค์แฝงอยู่ เช่น การเรียนการสอนโดยแทรกอารมณ์ขัน เป็นต้น

♦ การพัฒนาเมืองต้นแบบอุตสาหกรรมแห่งอนาคต เป็นโครงการสำคัญของใคร? กลุ่มใด ? ฝ่ายใด? หรือไม่ อย่างไร หากเป็นของ ศอ.บต. มีใคร กลุ่มใด ฝ่ายใด มีส่วนร่วม ตั้งแต่คิดกำหนดและมีผลประโยชน์ ได้ดำเนินการสื่อสารดังกล่าวข้างต้นเพียงใด หรือไม่

๕.๔ การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการแก้ปัญหาและพัฒนาพื้นที่ด้านต่างๆให้สำเร็จ และเกิดความยั่งยืน มีความจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือและการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ดังนั้น จึงขอรับข้อเสนอแนะว่าการขับเคลื่อนการแก้ปัญหาและพัฒนาของหน่วยงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทางด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ควรปรับปรุงกลไกด้านใดบ้าง ยังมีช่องว่างส่วนใดที่ทำให้การมีส่วนร่วมดำเนินการได้ไม่เต็มที่

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาฯ

จากประสบการณ์ในพื้นที่ โครงการ กิจกรรมที่ ศอ.บต. สนับสนุนงบประมาณ โครงการสภาพสันติสุขตำบล โครงการพื้นที่สันติสุขขนาดเล็ก และอื่นๆ เน้นการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนและภาคประชาชน เป็นส่วนที่สำคัญ

๑. ต้องมีส่วนร่วม ทั้ง ๗ ประการ ที่ทุกคนทุกฝ่ายพึงพอใจ คือ

- (๑.๑) มีส่วนร่วมด้านความคิด ร่วมคิดตั้งแต่เริ่มต้น หรือ ร่วมริเริ่ม
- (๑.๒) มีส่วนร่วมด้านเจตคติ ร่วมเจตนาหรือเจตคติ
- (๑.๓) มีส่วนร่วมด้านความสนใจ ร่วมสนใจด้วยกัน
- (๑.๔) มีส่วนร่วมด้านความต้องการ ร่วมในความต้องการเดียวกัน
- (๑.๕) มีส่วนร่วมด้านความหวัง ร่วมในความหวังในการปฏิบัติ
- (๑.๖) มีส่วนร่วมด้านการมุ่งสู่เป้าหมาย ร่วมมุ่งสู่เป้าหมาย
- (๑.๗) มีส่วนร่วมด้านการบรรลุผล ร่วมในการบรรลุผล

๒. ส่งเสริมบทบาทแนวร่วม แนวทางในการแก้ปัญหาควรส่งเสริมการมีบทบาทของภาคเอกชนและประชาชนให้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหามากขึ้น

๓. องค์ประกอบ การมีส่วนร่วมของชุมชน ควรประกอบด้วย

- (๓.๑) การวิเคราะห์สังเคราะห์ปัญหาของชุมชน
- (๓.๒) การวางแผนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวิถีชีวิต
- (๓.๓) การกำหนดกิจกรรม
- (๓.๔) การดำเนินการตามแผนโครงการ
- (๓.๕) การวัดผลและประเมินผล
- (๓.๖) การปรับปรุงพัฒนาโครงการ

๔. รูปแบบ (Model) จัดรูปแบบในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมต้องรับรู้ร่วมกัน รวมทั้ง ผลสำเร็จ/ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินงานมาเป็นการเกิดกระบวนการหรือแนวทางในการร่วมกันแก้ปัญหา เช่น ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมโครงการ เมื่อเขามีส่วนร่วมในการจัดการจะช่วยขับเคลื่อนให้การบริหารจัดการกิจกรรมโครงการดำเนินไปตามความต้องการของคณะผู้จัดและชุมชน ช่วยให้กิจกรรมตามโครงการได้รับการยอมรับจากชุมชน ชุมชนรักและหวงแหนผลกิจกรรมโครงการนั้นๆ ซึ่งส่งผลให้คณะผู้จัดและชุมชนสนับสนุนทรัพยากรท้องถิ่น และให้ความร่วมมือกับหน่วยงาน ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ด้วยความเต็มใจ

๕. ใช้การมีส่วนร่วมตรงกัน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการ ตั้งแต่การศึกษาปัญหา การวางแผนดำเนินการ การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหา และการประเมินร่วมกัน เพื่อขับเคลื่อนให้กิจกรรมนั้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม คือ หลักร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ ร่วมรับผิดชอบ

๖. ใช้กระบวนการมีส่วนร่วม กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา
ควรดำเนินการ ดังนี้

(๖.๑) สำรวจความต้องการการสำรวจข้อมูลพื้นฐาน

(๖.๒) การกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา

(๖.๓) การวางแผนพัฒนาสถานศึกษาตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ

(๖.๔) กิจกรรมการปฏิบัติ คือ แนวทางปฏิบัติที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ

(๖.๕) การประเมินผล คือ การประเมินแนวทางปฏิบัติ

(๖.๖) การสรุปผลการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนากระบวนการทำงานร่วมกัน

๗. ความสำคัญในการมีส่วนร่วม เหตุใดการมีส่วนร่วมในชุมชนจึงมีความสำคัญ การมีส่วนร่วม
ร่วมในชุมชนมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อองค์กรพันธมิตรและชุมชนในการส่งเสริมให้

(๗.๑) พลเมืองในท้องถิ่นมีพลังความสามารถในการดูแลตนเองได้

(๗.๒) ความไม่เท่าเทียมกันลดลงและช่วยลดช่องว่างระหว่างพื้นที่ที่ขาดแคลน
มากที่สุดและน้อยที่สุดได้

(๗.๓) เกิดการบริการต่าง ๆ ที่ตอบสนองความจำเป็นของผู้รับบริการได้อย่าง
แท้จริงและทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมตามลำดับความสำคัญ

(๗.๔) บรรลุความมุ่งมั่นที่จะให้เกิดประชาธิปไตยในชุมชน

(๗.๕) เกิดการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ซึ่งรวมถึงนโยบายต่างๆ จากส่วนกลาง
เช่น การสร้าง ความสามัคคีกันในชุมชน

๘. ใช้วัตถุประสงค์การพัฒนาชุมชนตรงกัน เราจะสนับสนุนวัตถุประสงค์หลักตาม
แผนพัฒนาชุมชน เพื่อการพัฒนาคุณภาพของการมีส่วนร่วมในชุมชน ดังนี้

(๘.๑) เปลี่ยนพื้นที่และชุมชนต่างๆ ที่ขาดแคลนให้มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
อย่างรวดเร็ว

(๘.๒) สนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในชุมชนของตนอย่างเต็มที่

(๘.๓) สร้างความสามัคคีโดยส่งเสริมชุมชนต่าง ๆ โดยเฉพาะชุมชนที่อยู่ห่างไกล
ให้มีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจต่าง ๆ ในชุมชนของตน

(๘.๔) ทำให้แน่ใจว่าเด็กและวัยรุ่นหนุ่มสาวมีโอกาสเข้าร่วมและมีส่วนร่วมในการ
ตัดสินใจ

๕.๕ ข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องทางด้านการสื่อสารสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของประชาชน

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษา

ข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการสื่อสารและการมีส่วนร่วมของประชาชน ศอ.บต.
เป็นหน่วยงานที่มีงบประมาณ และมีเครื่องมือ มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานด้านประชาสัมพันธ์หรือการสื่อสาร
กับสังคมในระดับที่สามารถทำงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ได้ แต่สิ่งที่ ศอ.บต. ขาดหรือไม่ได้ทำคือ

๑. ขาด “ยุทธศาสตร์” ของงานด้าน ประชาสัมพันธ์ หรือ การสื่อสารกับสังคม ที่ชัดเจน
เป้าหมายที่ต้องการยังเลือนลอย เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติการ ไม่มีกรอบความคิดที่เป็นของตนเองไม่มี
“จินตนาการ” ปฏิบัติหน้าที่แบบ “ราชการ” ที่มุ่งเน้นนำเสนอในด้าน “ภาพลักษณ์” ขององค์กรและของ
“ผู้นำ” โดยการ “ละเลย” ต่อปัญหาที่เกิดขึ้น การนำเสนอข่าวไม่สนองต่อความต้องการของประชาชน
ไม่ได้ให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางของปัญหาหรือเป็นผู้สะท้อนข้อเท็จจริงของปัญหาและสะท้อนความต้องการ
ของส่วนรวม

๒. ศอ.บต. ขาดการประสานข้อมูลกับฝ่ายปกครอง ท้องที่ ท้องถิ่น และความมั่นคง ทหาร และตำรวจ จึงไม่สามารถที่จะรวบรวมปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ของ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อที่จะนำมา วิเคราะห์และสังเคราะห์ได้ชัดเจน เพื่อการแก้ปัญหาจะได้ตรงประเด็นของข้อเท็จจริง

๓. ที่ผ่านมา ศอ.บต. เคยแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นบุคคลภายนอก ให้เป็นผู้ติดตามโครงการ ที่ ศอ.บต. ใช้งบประมาณลงในตำบลต่างๆ เพื่อที่คณะกรรมการชุดนี้จะได้เห็น ได้สัมผัสกับเรื่องจริง ได้ลงพื้นที่ พบกับผู้นำท้องที่ ท้องถิ่น จนถึงฝ่ายปกครอง ฝ่ายความมั่นคง เพื่อที่จะได้นำเอาข้อเท็จจริง ในแต่ละตำบล แต่ละอำเภอมารายงานให้ ศอ.บต. ได้รับรู้ ซึ่งเป็นเรื่องที่ดีมาก แต่น่าเสียดายที่นโยบายนี้ ไม่มีการสานต่อ

๔. เครื่องมือที่สำคัญอีกอย่าง ที่ ศอ.บต. ขาดไป คือ ขาดการสร้าง “เครือข่าย” งานด้านการ สื่อสารและการประชาสัมพันธ์ที่เป็น “มาตรฐาน” เพื่อเป็นผู้นำข่าวสาร ฯลฯ ที่ ศอ.บต. ผลิต เพื่อไปสู่ “สาธารณะ” ที่ผ่านมา ศอ.บต. เลือกที่จะตั้งกลุ่มของ “สื่อ” ที่ผู้รับผิดชอบงานด้านการสื่อสารหรือ ประชาสัมพันธ์ที่ตนเองรู้จัก เพื่อใช้เป็นช่องทางในการกระจายข่าวสาร ซึ่งส่วนใหญ่ไม่ใช่ “มืออาชีพ” และไม่มี ความน่าเชื่อถือในวงการสื่อสารระดับประเทศ ซึ่งนอกจากไม่ได้ผลตามที่ต้องการแล้ว ยังเป็นการสร้างความ แยกแยกเกิดขึ้นกับ “สื่อ” ในพื้นที่ เพราะมองว่า ผู้รับผิดชอบองค์กรของ ศอ.บต. ไม่มีความเป็นกลาง

๕. สิ่ง ที่ ศอ.บต. ต้องมีคือความสัมพันธ์กับองค์กรสื่อสารมวลชนระหว่างประเทศ ทั้งประเทศเพื่อนบ้าน และประเทศตะวันตกที่มีสำนักงานอยู่ในประเทศไทย ในประเด็นนี้หาก ศอ.บต. มีขีดจำกัดในการ “เข้าถึง” หรือในด้านความสัมพันธ์ ศอ.บต. ก็สามารถที่ใช้อีเจนิตี้ในพื้นที่และในประเทศ ให้เป็นผู้เชื่อมประสานด้วยการขอความร่วมมือหรือแต่งตั้งองค์กรที่เป็นผู้นำสื่อวิชาชีพที่แท้จริงมา เป็น ที่ปรึกษาหรือเป็นอะไรก็ได้แต่ที่สามารถร่วมมือกันในการทำประโยชน์ในด้านการสื่อสารทั้งใน แนวตั้งและแนวราบ

๖. ทุกหน่วยงานที่ดำเนินงานโครงการและกิจกรรม ของ ศอ.บต.

(๖.๑) การข่าวและการสื่อสารไม่ครอบคลุมงานที่ยังหย่อนยานด้านการบูรณาการ

(๖.๒) การประสานสัมพันธ์งานต่างกอง ต่างหน่วยย่อย มุ่งผลสัมฤทธิ์ของตนที่ล้ำ หน้าที่เด่น ห่างไกลกับผู้ด้อย ผู้ตามหลังมาก ต่างงานสื่อสารกันเอง

(๖.๓) ระบบติดตามวัดผลประเมินผล ควรใช้ข้อมูลจากภาคประชาชนในพื้นที่ให้มากที่สุด การข่าวยังไม่ครอบคลุม

๖. ด้านการปรับสมดุลและการพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

๖.๑ การอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในมิติเชิงพื้นที่ ในระดับตำบล หมู่บ้าน (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน) มีความสำคัญอย่างยิ่ง ภายใต้สภาพปัญหาที่ทับซ้อนหลายมิติในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนั้น จึงขอรับข้อเสนอแนะว่า การดำเนินงานในระดับตำบล หมู่บ้าน ควรมีกกลไก (เครื่องมือ วิธีการ) อะไรที่จะ สามารถแก้ปัญหาหรืออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนได้มากยิ่งขึ้น หรือมีช่องว่างตรงไหนของหน่วยงาน ภาครัฐที่ควรแก้ไข ปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษา

การอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในมิติเชิงพื้นที่ ให้มีการบูรณาการ การทำงานในทุกภาค ส่วนในพื้นที่ตั้งแต่ภาครัฐจนถึงภาคประชาสังคม อาทิ ผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำศาสนา กลุ่มสตรี และกลุ่ม เด็กและเยาวชน เพื่อการพัฒนา การสร้างสันติสุข ให้มีเป้าหมายการทำงานตามนโยบายสร้างสันติสุขและ อำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน ในประเด็นนี้ขอเน้นย้ำ การเพิ่มบทบาทของกลุ่มสตรี และกลุ่มเด็กและ เยาวชน เนื่องจากไม่ได้มีบทบาทในการทำงานเชิงพื้นที่เท่าที่ควร (การประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๔)

๖.๒ การพัฒนาศักยภาพของพื้นที่ภายใต้การดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในระดับเทศบาล (เทศบาลนคร เทศบาลเมือง) และองค์การบริหารส่วนตำบล มีความสำคัญต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนั้น จึงขอรับข้อเสนอแนะว่า สภาพการณ์ในปัจจุบัน หากจะยกระดับบทบาท การทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถแก้ปัญหา พัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น (สะดวก รวดเร็ว ทัวถึง เป็นต้น) ควรจะมีการปรับบทบาทที่ส่วนใดบ้าง ควรจะมีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางมาสู่ท้องถิ่นเพิ่มเติมในเรื่องใดบ้าง เพื่อจะได้เสนอหน่วยงานเกี่ยวข้อง ดำเนินการปรับปรุง พัฒนาให้ตรงจุด ตอบโจทย์ในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษา

การพัฒนาศักยภาพของพื้นที่ภายใต้การดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศอ.บต. ควรจัดปฐมนิเทศผู้นำท้องถิ่น/ท้องถิ่น ที่มาจากการเลือกตั้ง (ภาคการเมือง) มาทำความเข้าใจเป้าหมายในการพัฒนาพื้นที่ตามนโยบายของ ศอ.บต. เนื่องจากภาคการเมืองมีอิทธิพลต่อประชาชนในระดับพื้นที่ และเน้นย้ำให้ผู้นำท้องถิ่น ท้องถิ่น เข้ามาปฐมนิเทศด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่เป็นรูปธรรมชัดเจน

๖.๓ การพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่รัฐทุกระดับที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เนื่องจากปัจจัยสำคัญในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาทุกมิติอยู่ที่เจ้าหน้าที่รัฐทุกระดับที่จะต้องมีความ “เข้าใจ เข้าถึง ปัญหา” ก่อนที่พัฒนา/แก้ปัญหา และมีคุณสมบัติพื้นฐานคือ “ต้องมีความสามารถ มีความเสียสละ และซื่อตรง” ดังนั้น ศอ.บต. ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบในการพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่รัฐฝ่ายพลเรือน จึงได้จัดทำ “แผนการขับเคลื่อนเจ้าหน้าที่ของรัฐและบุคลากรเพื่อรองรับยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.๒๕๖๓ – ๒๕๖๕” ดังนั้น จึงขอให้คณะกรรมการที่ปรึกษาช่วยพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม เพื่อให้การพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐเกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษา

ให้ข้าราชการ ศอ.บต. เป็นต้นแบบในทุกๆ เรื่องให้กับข้าราชการในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น เรื่องการให้บริการแก่ประชาชนให้มีความยิ้มแย้ม แจ่มใส เป็นมิตร ให้ความสำคัญกับประชาชนทุกคน ผู้มาติดต่อราชการอย่างเท่าเทียม

๖.๔ การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เนื่องจากสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้การแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควรคือเจ้าหน้าที่ของรัฐยังมีปัญหาเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อตรงในการทำหน้าที่ ซึ่งปรากฏข่าวสารการลงโทษผู้กระทำความผิดด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่อง หรือปรากฏภาพของโครงการต่างๆที่ต้องทิ้งร้างมากมาย เป็นต้น ดังนั้น จึงขอรับข้อเสนอแนะ การ “เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม” ที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ซึ่งมีจุดแข็งในเรื่องของศาสนาอยู่แล้ว มีกลไกภาคประชาสังคมพร้อมสนับสนุนร่วมมือ ว่าควรมีแนวทางอย่างไร ควรเพิ่มเติมบทบาทของส่วนราชการ/องค์กรประเภทใด และในทางกลับกัน “การส่งเสริมคนดีมีคุณธรรม” หรือการเสริมสร้างขวัญกำลังใจของคนที่ทำดี เสียสละอย่างแท้จริง ทั้งข้อเสนอแนะที่สามารถปฏิบัติ ได้อย่างเป็นรูปธรรมได้ทันที หรือวางระบบในระยะยาว ควรมีแนวทางอย่างไรบ้าง

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษา

ศอ.บต. ควรมีบทบาทในการให้คุณ ให้โทษต่อหน่วยงาน/องค์กรที่จัดตั้งขึ้น เพื่อให้เกิดการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในการทำงาน/การปฏิบัติงาน

๖.๕ ข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องทางด้านการปรับสมดุลและการพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษา

ศอ.บต.ต้องทำงานเชิงนโยบาย เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนในการทำงานกับหน่วยงานในระดับพื้นที่